

ACADEMIARVM QVÆ ALIQVANDO FVERE ET HODIE *sunt in Europa, Catalogus & enumeratio breuis.*

LONDINI
Excudebant GEORGIVS BISHOP
& RADVLPHVS NEWBERIE.
An. Dom. 1590.

TANDEM SI.
HONI·SOIT·Q
I
M
AL·Y·PENSE

CLARISSIMO VIRO, SACRAE MAIESTATI A MELIORIBVS CONSILIIS D. CHRISTOPHORO HATTONO, Summo Angliæ Cancellario, *Georgiani ordinis equiti aurato,* & florentissimæ Oxoniensis Academiæ Archicancellario *Honoratissimo* S. P.

Vlta sunt diuinæ bonitatis argumenta Nobiliss. Cancell. ampla sunt præpotentis Dei in Christianam Rempub. benemerita. At si rectè meminit Philosophus, bonum quò communius, eò melius: *est ad omnes humanæ vitæ partes Academiarum vsus inprimis necessarius. Siue sursum, siue deorsum spectemus, siue vndiquaque oculos circumferentes contemplemur, id luce clarius perspiciemus, & literas, & religionem, &* πολιτίαν, *quamuis optimam hinc inde manasse, & Respub. quascunque per orbem terrarum tum maximè floruisse, cùm Academias maximo in pretio habuissent. Siue mundum vniuersum pensitemus, seu Christianum hunc nostrum Europæum primum & vltimum,* α *&* ω: *si de fide loquimur, & rerum gestarum vera gloria: Hinc olim literæ palantes, & incertis sedibus vagantes, tum demùm emergere, & altas agere radices incipiunt, vbi & hominum cætus in vrbes cogerentur, & literatis in Academia, siue Stoa, siue Lycæo, primò* σοφοῖς, *deinde Philosophis, Poetis, & Rhetoribus, literarum palma nobilis daretur. Hinc quæstiones, & curiosa rationum connexio Syllogistica, quia vincenti dabitur corona Sophoclea. Hinc orta sunt Gymnasia, hinc Palestritæ literarum gloriosissimi, & veritatis indagandæ in quauis facultate studiosissimi, vnde tot fructus vberrimi in labantes Respub. prouenire, vt quæ nullæ fuerant ad insignem nominis sui gloriam*

erigebantur, & quæ vacillantes & inclinata penè fuerant, reflorescere cæperunt. Hinc Euripidi poetæ gloria ducitur: ὄυ ποτε σὸν μνῆμα Ευριπίδης ὤλετο ποῦ : nunquam tua memoria Euripides peribit. *Hinc Crotoniatæ Pythagoram (dum viueret) præ omnibus venerati sunt: post mortem verò domum ipsius Cereris sacrarium fecerunt. Alexander ille Macedonicus hinc ergo magnus, vbi Thebas fudisset, vrbem diripuisset, solòque æquasset, & 30000. ciuium venundedisset, præter 6000. cæsos, vnum tantùm Poetam Lyricum Pyndarum, eiúsque familiam saluos esse voluit. Marcellus Syracusas expugnatus Archimedem Philosophũ & Geometram, à nefario milite occisum, etsi machinas tendentem, & contrà molientem, vehementer deplorabat. M. Ciceroni filio gloriosum fuit, patri verò iucundum, Athenis Cratippum audiuisse. Alphonsius Aragoniæ Rex, Caietam oppugnaturus, saxa & tormenta quibus vehementer eo tempore indigebat, ex viciniori agro depromi iussit: sed vbi villam Ciceronis fuisse intelligeret, malle se inquit tormentis nunquam vti, quàm eam villam violare. Romani Pompeio nomen magni Imperatoris, vnà cum tribus ex trina orbis parte triumphis, ob præstantes virtutes decernunt, & statuam ei in Senatu erigunt: vbi Cæsaris vita cum gloria paulùm inclinata, per æmulationem cecidit. Quem sanè, magnum inquam Pompeium, omnium seculorum & gentium principem (vt scribit Cicero Appio pulchro) rerum maiestate sublimem, nisi M. Tullius & T. Liuius in literas retulissent, quis tandem eius gloriam loqueretur? Sed omnis me deficeret hora, si literarum præmia, palmas, & præconia enumerarem. Bene nobis successit & Musis, hinc literarum trophæa, amphitheatra splendidissima, Academias fuisse oriundas: quia honos virtutes & artes alit. Legimus apud veteres, Synagogas, Hierosolymitanam, Antiochenam, Alexandrinam, & alias pleràsque nobis Bibliothecas peperisse, omni librorum genere instructissimas, necnon scientiarum fontes ita*

aperuisse,

aperuisse, vt inde ad posteros religio, virtus, omnísque literatura deriuetur copiosissimè. Perinde vt apud Ciceronem pulcherrimè docet Atticus: Mihi quidem multa eximia diuináque videntur Athenæ peperisse; quum tamen cælestem illam, augustam, sacrosanctam diuinitatem, & θεολογίαν nostram, quæ sola ex Hebræorum, Aegyptiorúmque mysterijs, & expresso Dei verbo deprompta est, penitus ignoraret. Mitto quod alij scribunt authores: Quod pupilla est in oculo, & in animo ratio, hoc Athenæ erant in Græcia, inquit Philo. Reclamabant ergo qui Athenas vicerant ne diruerentur, quia alterum nollent ex Græciæ oculis erui. Alijs Græciæ μυσεῖον vocabatur, quòd ea vrbs tantò literis fælicior esset (vt oraculo erat promissum) quantò reliquas aues Aquila præcelleret. Thucidides ἑλλάδος ἑλλάδα, Græciæ Græciam, Pythias Vestam Græcorum appellare solebant. Nicephorus Gregoras λόγων ἑστίαν vocat. Inde ad Romanos translatum Athenæum, quasi doctrinarum omnium studium florentissimum, quod postmodum sapientiæ Collegium dictitarunt: vbi Seuerus audiendo, Gordianus Cæsar declamando, Claudius Imperator scribendo, immortalem gloriam consecuti sunt. Inde ad Brutannos Athenarum æmula deriuata Oxonia, vetus & noua, sic bonas artes excoluit, vt non immeritò proditum sit, Græcorum Philosophos, vel fato suo ductos, lociue amænitate pellectos, sic Musas ipsas ad aquas Isidis, quasi ad fontes Castaleos consedisse. Inde tanquam ex fonte lympidissimo & viuo, dimanauit peruagata illa & celebris de Lutetia Parisiorum, & Oxoniensi Academia commendatio: ortæ sunt (vt aiunt) hæreses perniciosæ, pleræque tam subtiles & occultæ, vt nisi Oxonienses acutissimi Anglorum Theologi, & Parisiensium Sorbonistæ, lynceis oculis perspexissent, magnísque sigillis condemnassent, vix aliquis posset præcauere. Quæ cùm ita sint, multum sumus deuincti bonis Principibus, Regibus, Imperatoribus, Pontificibus, & Honori tuo amplissimo, quorum beneficẽtia literarij cœtus etiam nunc

hodie conseruantur, amplissimisque redditibus & priuilegijs muniuntur. Pergite igitur quæso (vt occepistis) viri omni honore dignissimi, Athenas nostras fouere, rem literariam promouere, Academicis consulere, indulgere, priuilegia munire, Euangelium propagare, Christi fidem ritè instituendam curare. At ne delitescant sub vmbra literæ, prodeat tandem bona cum venia, viri longè honoratissimi, Academiarum summaria collectio: vt ornamenta hæc Reipub. simul conspicientes, incredibilem hanc Dei bonitatem fœliciùs agnoscamus, & ornet quisque Spartam suam, vt triumphent literæ, & Academiæ quæuis celeberrimæ: si priùs tamen pauca de Academia fuerimus præfati, Honori tuo semper precantes incrementum, amplitudinem, & gratiam.

Oxon. 15. Maij. 1590.

Honoris tui obseruantissimus, M.W.

ACADEMIA.

ACADEMIA.

Cademiæ quæ hodie vniuersitates appellantur, olim Synagogæ dicebantur: vt fuerant illę Hierosolymitana, Antiochena, Ephesina, Dabritensis apud Phœnices omnium prima. Academias semper in vrbe aliqua celebriori, vt Hierosolymis, Athenis, Romæ, aut Constantinopoli statuebant. Metuebant enim veteres, ne sacrosanctæ leges obscurioribus in locis, propter doctorum penuriam, turpis lucri gratia ab imperitis corrumperentur. Quæ fuit olim Athenis Academia, Ecademia primùm denominata erat, ab Ecademo, qui scholam primus vmbriferam in loco nemoroso inter syluas instituit, vnde Horatius:

Scilicet vt possem curuo dinoscere rectum:
Atque inter Syluas Ecademi quærere verum.

Tandem per vnius literæ mutationem, Academia appellari cœpit, ter mille drachmis emptus agellus. Ex qua vt omnes ferè præstantissimi Oratores, optimi Philosophi, & celeberrimi Poetæ prodierunt, sic eius nomen apud gratam posteritatem præ cæteris in vsu permansit.

Pausanias Atticis: *Extra vrbem proximè Heroum virorúmq; fortium sepulchra, est Academia, priuati olim hominis ager, nunc Gymnasium.*

Laertius Platone: *Reuersus Athenas Plato commorabatur in Academia.* Est autem hoc Gymnasium suburbanum, nemorosum, à quodam heroe cui nomen fuit Academo dictum: quemadmodum in Astratentis dicit Eupolis,

ἐν εὐσκίοις δρόμοισιν Ἀκαδήμου θεοῦ.

In ambulacris Academi umbrosis Dei.

Huc forent referenda (si singula persequeremur) nomina diuersa à diuersis authoribus repetenda: vt sunt Academia cui præficiebatur Minerua, Lyceũ cui Apollo, Cynosarges cui Herculem tutelarem adhibebant Deum, Athenæum, Apollonium, Stoa, Heracleum: similiter apud Ciceronem Arpinas, Tusculana, inter Auernum & Puteolos tertia, & alia plæráque aliò referenda, quia nobis tantùm in animo est Academias Europę celebriores, earúmque authores simul & tempora quibus instituebantur nominatim recensere.

Athenæ, quondam nobilissimæ, Græciæ lux & anima, imò Græcia ipsa animata, Academiarũ parens & mater, iure suo optimo stationem hîc primam, imò theatrum & triumphum splendidissimum vendicaret, nisi (veh malum grauissimũ) orbis Europæi & Græciæ lumen clarissimũ, temporum iniuria intercidisset, & barbara immanitate extinctũ iacêret. Sed ecce, Deus omnipotens, diuinæ bonitatis claritate Brutannos suos illuminans, Athenas nobis plures restituit, quas ordine suo Alphabetico deinceps ponemus, si diuinæ gratiæ lumen, quando Brutanniam hanc nostram illustrarit, primò docuerimus.

Præter ea quæ docent sacræ literæ siue Mosaicæ seu Euangelicæ, Iaphetum insulas primùm occupantem voluntatem Patris diuini ad Oceanum & insulas vsque extendisse; testantur historiæ Ecclesiasticæ & prophanæ, Apostolos Paulum, Andræam, Philippum, seu Iosephum Arimathiensem, aut quemuis alium Christi nuncium, sub Aruirago, Lucio, aut Ethelberto regibus in littore Brutannico hæsisse, fidem Insulis annunciasse,

ciasse, quarum est Brutannia, seu orbis Christiani totiúsue Europæ maxima, Angliæ regnum, seu ὄλβιον fœlix, deinceps Brutannia & insulæ Prutannicę (vt augurantur homines literati & bene sapientes) fidem Christianam, omni auro & mercibus longè petitis anteferendam, ab initio amplexum est: anno verbi incarnati 63. Posteà verò, Salutis & Gratiæ 180. regnante Lucio rege, clariorem Euangelij lucem gratissimè accepit, vtinam ne respuat aliquando. Erat hic annus à Bruto applicante in littore Brutannico 2076. Annus sursum ab orbe condito 4142.

ACADEMIARVM QVAE ALIQVANDO FVERE ET HODIE SVNT IN EVROPA, *Catalogus & enumeratio breuis.*

Brutanniæ Maioris pars Septentrionalis, Scotiæ regnum, Christi religionem sub Imperatore Seuero, & Victore Pontifice Romano accepit, anno Christi 203.

Academiæ sunt 3.

Berdonensis Aberdein: portum habet ad littus maris Germanici optimum: olim Scotorum Regia fuit. Hanc Alexander Rex dicitur instituisse, multísque ornasse priuilegijs, circiter annum Domini 1204 Willielmus Elphinstonius Aberdoniæ Episcopus multùm auxit, & (vt quibusdam placet) instituit, anno 1480. Ioannes Adam primus hîc Theologiæ laurum accepit. Est hîc Regis de literis bene merentis argumentum Collegium Regium. Eius longitudo 19. 146. latitudo 64. 15. distantia 364. Scot. 1. Theol.

S. Andreæ S. Andrewes. Hæc celeberrima & prima Scot. 2.

ma est huius regni Academia, inaugurata anno Domini 1411. quum Iacobus Rex in Anglia detineretur, conueniẽtibus eò Laurentio Londoris legũ professore, & Richardo Coruello Decretorum doctore. Est hîc prima & Archiepiscopalis sedes Scotiæ. Eius longitudo 18.26. latitudo 61.3. distantia 325.

Ius ciuile & Canon.

Veram Christi religionem in Galliam intulerunt Apostoli, præsertim Paulus & Philippus. Lucam etiam Euangelistam in Gallia docuisse, author est Epiphanius Andegauensis. Hanc Apostolorum discipuli Crescens, Martialis, Dionysius Areopagita, prætereà Eleutherius, Aphrodisus, Rusticus diligentissimè propagarunt. Ipsum verò Galliæ regnum ad fidem Christi conuersum est sub Clodouco Francorum Rege quinto, qui ab vxore sua Clotilde Regis Burgundici filia ad fidem Christianam est inductus anno Domini 490. A S. Remigio sacri fontis lauacrum accepit anno verbi incarnati 504. post victos Alemanos.

Academiæ sunt 17.

Gal. 1.

ANdegauensis, **Angiers**, in comitatu Andegauiæ, instituta à Ludouico 2. Andegauiensium duce, eodem ferè tempore quo Rupertus Palatinus Heildebergensem Academiam in Germania fundabat 1210. aut 1346. Henricus Valesius Andegauensium dux, Caroli 9. Gallorum Regis frater, eam superiori anno instaurauit. Ad quod diuinum opus, præter reliquos maximarum artium doctrina insignes viros, Franciscum Balduinum magnis pręmijs euocauit, vt iuris studium attolleret. Monumentum Ludouici 2. Fundatoris hîc visitur. Long. 13.49. lat. 46.0. dist. 408.

Iurisp.

Gal. 2.

Auinionensis, **Auignon**, in Gallia Narbonensi ad Flu. Rhodani. Huc Iohannes 22. Pon. Rom. Curiam Pontificiam Roma transtulit, quę annos 60. ibi mansit.

Erat tum florentiss. Academia, magnis priuilegijs ornata, anno domini 1360. alijs 1316. Andreas Alceatus sexcentorum aureorum stipēdio conductus hîc docuit. Hîc etiam floruit Paulus Castrensis Iurisconsultus, vt eius commentaria in Ius ciuile quæ prælectiones Auinionicæ vocantur declarant. Long. 22. lat. 45. 52. dist. 665. Ius ciuile.

Aurelianensis, Orleance, ad Ligerim Flu. in ducatu Turonensi. Hanc dicitur construxisse Aurelianus, an. domini 1276. Alijs videtur à Philippo pulchro Gal. erecta anno dom. 1312. Hanc ad Iurisprudentiam ornandam erectam Reges Gal. multis ornabant priuilegijs. Eadem ferè habet priuilegia quæ Tolosana, vt indicat Baldus. Long. 15. 36. lat. 47. 13. dist. 332. Gal 3. Iurisp.

Germania olim duplex, vna vltra Rhenum & Danubiū Christi cognitione haud longè post Apostolorum tempora erat imbuta, altera cis Rhenum & Danubium, per temporum interualla ad fidem est conuersa, præsertim verò circiter annum domini 730. inexhaustis laboribus S. Winefridi natione Angli, aliâs Bonifacij, qui Euangelium ibi per 36. annos absque intermißione annunciabat.

Academiæ sunt 23.

ARgentinensis aliâs Argentoratensis, Germanicis nostris Strasburg, in Alsatia, quam vrbem putant nonnulli iactam à Ierone: à S. Materno Petri Apost. discipulo euangelium accepisse scribitur, sed non diu perstitit. Huius iam Rector est Iohannes Sturmius vir multæ literaturæ & paucis secundus. Long. 24. 30. lat. 48. 5. dist. 535. Germ. 1.

Basiliensis, Basill. Hanc Pius 2. Pon. (qui ex consilio Basiliensi electus est in Pontificem) videtur erexisse 2. sui Pontificatus anno 1459. vt constat ex hijs verbis. Germ. 2.

Postquam ad summi Pontificatus apicem prouecti sumus, desiderantes ciuitatem prædictam, ac illi adiacentem patriam, diuini muneris largitate concessa, inextinguibili sapientiæ lumine illustrari, eàsque sanis peritorum consilijs & maturitate fulciri, generale studium & in eadem ciuitate statuimus & ordinauimus inchoandum, & tam in sacra pagina, & vtroque iure, quàm alia quauis licita facultate perpetuis temporibus vigere. Datum Mantuæ anno Dominicæ incarnationis 1459. pridie Calendarum Ianuarij, Pontificatus nostri 2. Eisdem honorauit priuilegijs quibus Bononiensis, Coloniensis, Viennensis, cæteræque in Germania vniuersitates exornatæ sunt. Instaurata fuit hæc Academia anno 1489. & anno 1490. Primus huius Academiæ celeberrimæ Rector fuit Georgius de Andelau. longitudo 24.22 latitudo 47.41. distantia 567.

Vniuersitatis institutio.

Brutannia modò Anglia, vulgò **England**, *vt priori pagina luculentiùs demonstratum est, inter primas & præcipuas orbis partes & incolas à Iapheto post diluuium, & religionem Christi ab Apostolis accepit anno Domini 63. Posteà verò vt Euangelij virtus magna est & lux clarissima, Paganorum tenebras plusquam Cymerias dispulit, & Brutannis nostris affulsit sub Lucio Rege anno Domini 180. Anglis deinde illuxit sub Ethelberto Estanglorum Rege anno 598. venientibus à Gregorio 1. Pont. Rom. Augustino, Melito, Iohanne, & alijs.*

Brut. 1.

BAnochorensis pro ordine litteræ primò occurrit, Anglis vulgò **Banghor**, in comitatu Brutannico Caeraruon, Anglis **Carnaruonshire**: vrbs more antiquissimarum Academiarum ad fl. Deuam posita, Anglis **The riuer of Dee** eo seculo insignis & Academia celebris, quam Lucius Rex erexisse dicitur. Numerus erat

erat ampliùs 2000. studiosorum. At propter Pelagianam hæresim relicta est desolata. Hanc Congillus Banochorensis in cœnobium Monachorum mutauit, quum 350. annis stetisset. Interciderunt & aliæ temporum decursu pro fato suo, vt Græcoladiensis, Latinoladiensis, Legionensis, Carlionensis, Stanfordiensis, & si quæ plures. Florent tamen inter primas & antiquiores Europæ Academias, Oxonia vetus & noua florentissima, & ratione simili Cantabrigia.

Italia ab Apostolis ipsis syncero Christi dogmate erat informata.

Academiæ sunt 16.

BErgomum oppidum ad Padum Fl. inexpugnabile multis circundatum arcibus. Academia hæc omni disciplinarum genere excelluit. Est hîc Bibliotheca ornatissima, quæ cum præcipuis totius Europæ Bibliothecis meritò debeat connumerari. Long. 32. o. lat. 45. o. Ital. 1.

Biturigensis vulgò **Bourges** in Francia, à duce quodam qui Biturigibus imperabat erecta, à Paulo 2. Pon. confirmata, & bonis multis à clarissimis viris ita exculta, vt iam literarum decus & doctissimorum virorum Emporium meritò dici possit, vt scribit Sebastianus Munsterus, lib. Cosmogr. long. 18. lat. 45. 30. dist. 434. Gal. 4.

Bononiensis olim Bolonia, vulgò *Bologna la grassa* in Rhomandiola, quam erexit Theodosius Imperator circiter annum 447. vt scribit Volateranus. Sed temporis progressu ferè dirutam restaurauit Carolus magnus circiter annum 806. Carolus 5. Imperator diademate Imperiali ibidem redimitus, ne quid deesset gloriæ eius, multis eam ornauit priuilegijs, long. 32. 5. Ital. 2.

lat.43.54.dist.962.

Gal.5. Burdegalensis Burdeaux, ad Garumnæ Fl. ostium in ducatu Auerniæ & Aquitaniæ, Gymnasium Aquitanicum per excellentiam vocatur, quòd in nulla alia Aquitaniæ Academia omne Artium genus publicè tradatur. Sunt hîc ædificia maximo sumptu constructa, & antiquitate conspicua. long.18.lat.45.30.dist.492.

Studium generale.

Angl.2. Cantabrigiensis, Anglis Cambridge. sacrum Musarum asylum, & literis optimis referta Academia: à Sigeberto (vt perhibent) Estanglorum Rege instituta, anno domini 637. Ibi visuntur egregia Principum, Heroum, Pontificum, Procerum, & nobiliū Fœminarum nostrarum, monumenta literaria, Collegia 11. Aulæ 4. Scientijs publicè legendis Scholæ plures elegantes & accommodatæ. Est & sacris destinata Capella Regia, structura nobilis & conspicua, per orbem terrarũ multum celebris. Multa sunt naturæ antiquioris, Artis, & virtutis documenta. Inde prodierunt viri doctissimi plærique, quorum nomina in posterum currente fato & tempore forsan recensebimus. At libens optarim ne digladientur nimis & nænias mittant, qui hanc aut illam contendunt esse antiquiorem. Sint Archades ambæ, vtræque florentes, lucem Sole clariorem sibi inuicem alternantes. Sin libet dissentire, fateor cum Cicerone, vt sint opinionum dissensiones absque animorum acerbitate: & disceptatio fiat Gymnastica, dum veterũ monumenta eruant ab Antiquariis altiùs recondita. Desinant interim mordere, conuiciari, aut contumelias iacere: canant potiùs poeticè aut musicè, vt poeta quidam nostras hijs versibus:

Sunt Musæa duo Regni decora alta Britanni,
Vtraq. Castalias consita propter aquas.

Ponte,

Ponte, vado transire licet: de ponte vadóque
Nempe locus nomen cepit vterque suum.
Qui properant illuc (cum ponte feruntur ab vndis)
Accessus faciles ne vereantur habent.
At transire vadum, magni res plena pericli est,
Ne pede vi fluctus deficiente cadant.
Hoc tamen intererit, si te sitis vrget aquarum,
Causa fuit tanta quæ tibi sola viæ:
Has procul excelso tantùm de ponte videbis,
Potabis medio quàm potes vsque vado.

Præsidet hîc nobilis certè senex, æuo grandis, & cõsilio maturus, sacræ Maiestati ab intimis consilijs, aureæ periscelidis eques, D. Guilielmus Burleius, summus Angliæ Thesaurarius, non mediocre Reipub. columen & decus.

Meridianus qui Cantabrigiæ vertici imminet partibus 23. scrupulis 25. ab vltimo occidente distat. Arcus verò eiusdem Meridiani inter æquatorem & verticalem punctum interiectus gradibus 52. scrupulis 11. commensuratur. Hæc est illa Academia antiqua, & celebris, quę non modò Oxoniensi florentissimo Anglorum Gymnasio, sed & alijs Europæi Orbis Academijs antiquioribus facile posset adæquari.

Est certè tanto fœlicior, quòd Augustissimam Principem, præpotentem Europæ virginem & dominam, non sine stupore & admiratione Academicorũ omnium audierit loquentem in hæc verba. *Etsi fœminilis iste meus pudor (subditi fidelissimi & Academia charissimi) in tanta doctorum turba illaboratum hunc sermonem &c.* Quæ supersunt aliò sunt referenda, quia ineffabilis est supra quam dici possit Principis huius Maiestas & gloria.

Cadomensem in Normania Henricus quintus Angliæ Rex erexit, an. domini 1418. Quum enim contra Gal.6.

Carolum

Carolum sextum Franciæ Regem triumphasset, & Normaniam ab eo extorsisset, in partibus illis hanc instituit Academiam. Cui Michael Trigonius seu Tryguri, Cornubia oriundus, Oxonij educatus, vir omni literarum genere instructissimus ac grauitate eximius, præficiebatur ab Henrico quinto. Mortuus est Dublinensis Archiepiscopus anno Domini 1471. vbi annos ampliùs 80. grauiter & sobriè transegisset in tribus regionibus, Brutannia, Normania & Hybernia.

Siciliam olim Italiæ fuisse partem & Cicero actione 4. in Verrem, & hoc à Marcello Prætore Rom. extructum Catanense Gymnasium testantur. Iisdem ferè vsa est authoribus, eodémque penè tempore, quo Italia bonas literas & morum præcepta accepit: verbum Dei Patris & literas à Ianigenis acceperunt. D. Petrus veram Christi cognitionem Siculis ostendit. Bartholomæus Apostolus, & Pancratius Petri discipulus promouerunt.

Sicil. 1. CAtanense in Sicilia Gymnasium, Marcellus Prętor Romanus, post captas Syracusas pulcherrimum extruxit. Quod etsi per temporis rerum edacis iniuriam erat collapsum, hodie tamen (vt scribit Marius) in omni liberalium artium genere frequentissimum est.

Poloniæ regnum ad fidem Christi conuersum est sub Miesko aliàs Miezlao Rege 14. Poloniæ, qui vt filiam Ducis Bohemici desponsaret, Christo initiatus est anno Domini 975.

Academiæ 4.

Pol. 1. CAturcensis quæ tum dicitur floruisse egregiè, optimísque ornatam fuisse priuilegijs, quando Rebuffus illic profitebatur.

Hispania primò in duas prouincias, deinde in Regna 12. partitur:

tur: quorum alia citiùs, alia seriùs ad Christi fidem sunt conuersa.

Academię 17.

CAesaraugustana siue Saragossa in regno Aragonię. Est hęc primaria ciuitas vbi reges Aragonię coronantur. Multa de Hispaniarum Academijs non sunt dicenda, quia multum queruntur scriptores, vt Ludouicus Viues, & Nauclerus, quod tenuis supersit priscorum temporum notitia, longitudo 14. 15. lat. 41. 45. Hisp. 1.

Coloniensis in Germania, vulgò Colen: ad Rhenum fl. instituta, ab Vrbano sexto Rom. Pon. anno Domini 1388, omni artium ac linguarum genere florentissima. Libertates & priuilegia ab eodem Vrbano concessa fuere, quę habuit priora Lutetia Parisiorum Colonię mater. Reperiuntur hîc plures quàm 100. scholę priuatę, vbi pueri Latinæ, Græcę, Germanicę, & Gallię linguæ rudimenta, literarúmque characteres discunt, erudiuntúrque. Maternus D. Petri discipulus, vera religione eam imbuit. Floruerunt hîc Rupertus Tuitiensis, Albertus magnus, Thomas Aquinas, Iohannes Scotus. Est hîc multa clementia cœli, terráque pluribus referta commodis. long. 23. 28. lat. 51. dist. 422. Germ. 3. Studium generale. Scholę 100. priuatę.

Complutensis vulgò Alcala, in regno Castiliæ: à Francisco Ximene Archiepiscopo Toletano instituta, anno Domini 1317. Hæc nomen à complectendo linguas & bonas artes, authore Erasmo, auspicata est. *Gratulor* (inquit) *Compluto* (ad Franciscum Vergarum Grecarum literarum professorem scribens) *quod duorum præsulum, Francisci, & Alphonsi fœlicibus auspicijs sic effloreſcit omni genere studiorum, vt iure optimo* πάμπλουτον *appelletur*. long. 10. 20. lat. 41. 40. dist. *664*. Hisp. 2. Studium generale. πάμπλουτον.

Compostellana in Regno Galliciæ, vulgò Compostella, hodie certè perobscura. Est hîc Episcopatus & Hisp. 3.

Collegium à Carolo Magno inſtitutum. long. 7. 15.
Hiſp.4. lat.44.30. Colimbricenſis ſeu Conimbrienſis in Luſitania vulgò Coymbre: propè littus Oceani occidentalis à Iohan. 2.rege Portugaliæ extructa,de qua Iacobus Payua Andradius ad Sebaſtianũ regem ſic loquitur. *Conimbricenſis & loci natura amœniſſima, & omni literarum genere clariſſima eſt Academia.* Longit.11.48.
Pol.2. lat.40.3.diſt.780. Cracouienſis,Cracouia ſeu potiùs Grachouiẽſis,vulgò Bracaw in Polonia.Hanc à Gracco conditam ferunt ciuitatem. Regia eſt Poloniæ,& à Rudy fl. circũgyratur. Hanc primò inchoauit Cazimirus rex,anno 1361.Sed anno 1400.vocatis ex Pragenſi Academia clariſsimis profeſſoribus, quum hactenus obſcura fuiſſet,inſtaurabatur. Hedingis enim Regina moriens,ingẽtem pecuniam reliquit, qua Cracouienſis Academia à Cazimiro cœpta perficeretur.Duo igitur celeberrima Collegia extruxerunt, in quorũ altero Theologi & Philoſophi,in altero iuriſconſulti & medici profiterentur. Hîc Petrus Roirius Lituanicarum deciſionum ſcriptor celeberrimus, Iuriſprudentiam ſe docuiſſe profitetur.long.37.50.lat.21.diſt.951.

2.Collegia.
1 { Theologia. Philoſoph.
2 { Ius ciuile. Medicina.

Germ.4. Dilingana, vulgò Dillinghe, in Bauaria ſuperiori. Hanc Otto Truchſes Cardinalis Auguſtanus Germaniæ protector,pro ſuo ſingulari erga religionem & bonas artes amore,maximis ſumptibus erexit: vt in ea ſacra Theologia & literæ humanitatis traderentur. Nihílque optimus princeps prætermiſit, quod ad rei literariæ inſtaurationem,& ipſius Academię ſplendorem, bonorúmque ſtudiorum (quæ tantopere neceſſaria animaduertebat) promotionem pertinere videbatur.

Theol. Literę humanę.

Gal.7. Dolana vulgò Doll, in Burgundia: vetus quidẽ eſt, ſed circa annũ Domini 1484.florere cœpit.Ibi pro toto comitatu celebratur Parliamentum. Ad hanc complures ex Gallia confluũnt ſtudendi cauſa: ſuperiori-

bus annis frequentes huc migrarunt ex alijs Academiis, tam doctores quàm discipuli. long. 21.25. lat. 45.10. dist. 579. Duacensis in Belgio, vulgò Dowa superioribus annis à Philippo 2. instituta, vbi omne artium & linguarũ genus doctissimi viri docerent: Gallicę quoque linguæ studiosi, non minorem discendæ quàm in ipsa Gallia haberent occasionem. Eam etsi Rex satis liberaliter dotarat, optimorum tamen hominum fundationes accesserunt, vt nihil quod ad florentissimi Gymnasij gloriam pertinet, in eo nunc desideretur. Abbates duo collegia exædificarunt: quorum alterum Merchense, alterum Aquæcinctense vocatur, ijs de societate Iesu dicata. long. 24.30. lat. 50.20. Eburensis siue Eburacensis in Lusitania, nuper ab Henrico Cardinale Lusitaniæ eiusdémque ciuitatis præsule constructa. de qua Iacobus Payua sic scribit: *Quod si Academiarum* (inquit) *gloria magis literarũ & virtutum splendore quàm antiquitate constat, hæc certè paulò ante cõstituta, cum antiquissimis & toto orbe celeberrimis iure poterit certare.* long. 6. 15. lat. 38.0. Germ. 5. Studium generale. Hisp. 5.

Erphordiensis, vulgò Erffordt, antiquitus Erphesphurt, in Thuringiæ prouincia: à Dagoberto Francor. rege circa an. 1391. fundata, & à Bonif. 9. & Pio 2. varijs priuilegijs honorata. Hanc diuersis temporibus viri doctissimi, vt Hen. de Erphordia, Conradus de monte puellarum, Nicolaus de Bibera, & alij multum illustrarũt. Maxima Germaniæ vrbs est. long. 28.30. lat. 51.54. dist. 822. Elmstadiana, vulgò Elmestadt, in ducatu Brunswicensi, quam ante 14. annos Iulius Dux Brunswicensis fundauit, à quo etiam Iuliana dicitur. Ferrariensis, Ferraria, in Rhomandiola seu Gallia togata. Sũt qui Fredericum Imp. hanc Academiam in odiũ Bononiẽsiũ instituisse putãt. Raphael verò Volateranus, Bartholomæus inquit Salicetus, an. 1316. ab Alber. Ferra- Germ. 6. Germ. 7. Ital. 3.

riæ Principe accersitus est, vti nouam in ea ciuitate Scholam auspicaretur. Quam à Bonifacio 8. confirmatam, illustrissimi Estenses pro egregia sua in bonas artes literatósq; voluntate, mirificè exornarunt. Hîc floruit Angelus Aretinus celeberrimus Iurisconsultus, Felinus Sammeus, Andreas Alceatus, Guarinus Veronensis, Theodorus Gaza, Cælius Calcaguinus, Nicholaus Leonicenus Petri Bembi præceptor. Germanos etiam erudiuit, qui omne doctrinarum genus cum gloria in patriam referrent charissimam. Inter quos nõ postremum locum obtinet Rodolphus Agricola Philosophus, Rhetor, Poeta & Theologus celeberrimus. Iohannes etiam Coclæus Sacræ Theologiæ doctor. Leander A bertus sic paulatim auctam Academiam ornatámq; scribit, vt vel inter præcipuas Italiæ meritò referri queat. long. 32. 15. lat. 44. 23. dist. 951.

Ital. 4. Florentina in Hetruria seu Tuscia, vulgò Florence: flos vrbium Italicarum. Hanc vnam ex 12. Ianigenarum vetustissimis colonijs, quæ primo bonas artes in Italiam introduxerũt, eruditi scriptores affirmant. Clarissimus princeps Cosmus Medices pater patriæ dictus, ex media Græcia doctos viros magnis præmijs euocauit, qui studia literarum vendicarent. Huc Germani suos solent pueros ablegare, vbi acumen & humanitas ciuium plurimùm conducunt. Fuit hîc olim Bibliotheca omnium celeberrima. long. 33. 30. lat. 43. 4. dist. 1060.

Germ. 8. Francfordiensis, vulgò Franckford, in Marchia Brãdeburgensi ad Visurgin Flu. constructa ab illustriss. Principe electore Ioachimo ex Lipsensi anno 1506. alteri 1206. ab Alexandro 6. Pont. & Iulio 2. & Maximiliano 1. Imp. varijs priuilegijs ornata. Primus Cancellarius fuisse putatur Theodorus de Bulan Lebusensis

ſis epiſcopus. Rector Conradus Winpina Theologus. long. 32. 34. lat. 52. 33. diſt. 588.

Friburgenſis, vulgò Friburg, in Briſgoia Rhetia ab Auſtriaco erecta, anno 1460. vel vt alijs videtur 1450. Quæ anno 1467. non ſolùm leges & ſtatuta, verumetiam Theologiæ & Iuris Canonici, atque ingenuarum artium profeſſores Vienna euocauit. Tandem ſub Frederico Imp. Rom. anno 1472. non parum inſtaurata & aucta eſt. Floruit hîc Vdalricus Zaſius Iuriſconſultus. long. 34. 38. lat. 48. 13. diſt. 565. Germ. 9.

Gandiana in Regno Valentinæ, quam illuſtriſſimus Gandiæ dux nuper erexit. Hiſp. 6.

Glaſconienſis, vulgò Glaſquo, in Scotia, ſeu Glaſquenſis, à Turubullo Epiſcopo inſtituta anno domini 1454. Hanc parum dotatam, parúmque celebrem ſcribit Iohannes Maior. long. 16. 43. lat. 59. 40. diſt. 285. Scot. 3.

Granatenſis, vulgò Granado Ptolomæo Ilberis in Hiſpania Betica, inſtituta ante paucos annos, circiter annum domini 1554. Ad quam ſtabiliendam, plurimum iuuit dominus Petrus Guerrerius, eius vrbis Archiepiſcopus. long. 8. 34. lat. 39. 50. diſt. 902. Hiſp. 7.

Griſwaldenſis ſeu Gripſwaldenſis, vulgò Gripſwald, in ducatu Pomeraniæ, ab Vratiſlao 9. Pomeraniȩ duce inſtituta, anno domini 1456, aut 1457. vt ſcribit Bentherus in Ephemeridum hiſtoria: licèt quidam eius inſtitutionem, non tam ipſius Principis, quàm cuiuſdam doctoris & proconſulis liberalitati aſcribere videatur. Hanc Philippus Pomeranorum dux inſtaurauit, anno dom. 1547. long. 31. 56. lat. 54. 18. diſt. 722. Germ. 10.

Daniæ Regnum in fide Christiana, vnà cum Sueuia inſtitutum, tempore Chriſtierni Regis & Eugenij 2. Pon. Max. vt ſcribit Saxo Grammaticus.

Academia 1.

Daniæ 1. HAfnienſis ſeu Haſnienſis, vulgò **Coppenhagen**, à Friderico 3. Danorum Rege inſtituta, anno domini 1539. deinde à Chriſtiano electo Rege inſtaurata, de qua fortè loquitur Iouius, quando Colenam omnium diſciplinarum Gymnaſio inſignem eſſe ait. Ornatur ciuitas hæc arce Regia. Scribit alius Hunoldum hanc inſtituiſſe Academiam, anno domini 1540. long. 35.29. lat. 56.30. diſt. 853.

Gymnaſium generale.

Germ. 11. Heidelbergenſis in comitatu Palatino Rheni, vulgò **Heidelberg**, inſtituta à Ruperto 2. Palatino Rheni, anno domini 1346. alij 1210. Munſterus lib. 3. hæc habet verba. *Rupertus ſenior dux Bauariæ, princeps Palatinus Rheni, anno Christi 1346. fundauit Gymnaſium Heidelbergenſe, vbi temporum ſucceſſu in omni ſcientiarum genere floruerunt docti. Ego quoq; an. 1524. vſque ad annum 1529. primus Hebraiſmi Profeſſor, publicè ibi ſacram linguam docui, &c.* Vrbanus 6. inſtar Pariſiorum confirmauit. Floruit hîc Marcilius. Rodolphus Agricola de literis hîc bene meritus reconditur: vt ex Epitaphio conſtat ab Hermolao Barbaro conſcripto: Conradus Pellicanus & Rodolphus Agricola Ruperti alumni.

Gymnaſium generale.

Inuida clauſerunt hoc marmore fata Rodolphum
Agricolam, Friſij ſpémque decúſque ſoli.
Scilicet hoc vno meruit Germania, quicquid
Laudis habet Latium, Græcia quicquid habet.

Long. 25.38. lat. 49.45. diſt. 444. Marcilius de Ingen, quem Angli ſuum prædicant, in diuinis Scripturis exercitatiſſimus, & in ſeculari Philoſophia nobiliſſimè doctus, primus Heidelbergenſis Gymnaſij Plantator.

Hiſp. 8. Hiſpalis ſiue Ciuilia, vetus eſt vniuerſitas & vrbs opulenta,

pulenta, vt teſtantur Nauclerus, Volateranus & Platina. Hinc Auicenna Medicus & Philoſophus, & Leander, qui ſua eruditione & induſtria Hermegildum, & Richardum Gotthorum Reges, ab Arriana hæreſi ad Catholicam religionem reduxit. Hinc Iſodorus Hiſpalenſis Epiſcopus. Eſt hic etiam Bibliotheca bene ornata. long. 7.15. lat. 37.0.

Ilerdenſis vulgò *Lerida*, Ptolomæo Ilerda, in Hiſpania Tarraconenſi, ſeu regno Arragoniæ, celebris quidem & vetus eſt, cuius meminit Flaccus hoc verſu. Hiſp. 9.

Aut fugies Vticam aut vinctus mitteris Ilerdam.

Iul. lib. 1. de bello ciuili Ilerdam appellat. Hîc Calixtus Pont. 3. vtriuſque iuris doctor creatus eſt & publicè legit. Hîc Vincentius ſacræ Theologiæ magiſterium accepit. Petrus Roirius Lituanicarum deciſionum ſcriptor, Ilerdæ Iuriſprudentiæ operam dedit, vt deciſione tertia fatetur. longitudo 56. latitudo 41.46 diſt. 722. Ius vtrumque. Theologia.

Ingolſtadienſis, vulgò Ingleſtad, in ducatu Bauariæ. Hanc ex Viennenſi Academia ortam Annales Viennenſes teſtantur, anno domini 1410. alius annotauit annum 1210. Ludouicus dux, anno 1459. egregia ei priuilegia à Pio 2. impetrauit, & maximis honoribus atque præmijs viros doctiſſimos huc ex celeberrimis Gymnaſijs euocauit. longitudo 29. 6. lat. 48. 42. diſt. 698. Germ. 12.

Lipſenſis in Miſnia, alıâs Liptzig: Oſtia vulgò Oſtland. Hæc orta eſt ex Pragenſi, anno domini 1408. Hanc inclinatam & penè collapſam, Georgius illuſtriſſimus dux Saxoniæ, anno 1408. reſtituit. Quod optimo Principi Eraſmus & Petrus Moſſellanus ſummæ laudi aſcribunt. Petrus Moſſellanus Græcarum literarum Germ. 13.

literarum erat in hac Academia professor. long.29.58 lat.51.14.dist.675.

Germ.14. Louaniensis vulgò Louen. Iohannes dux Brabantiæ hanc instituit, anno domini 1426. Hæc ex Coloniensi procreata fuit. Erasmus epistola quadam ad Ludouicum Viuem, *Nulla* (inquit) *me res inuitauit, vt Louanium commigrarem, nisi cælum salubrius, & locus amænior.* Academia modò aliquanto inclinata. long.20.36.lat.59. 59.dist.340.

Gall.8. Lugdunensis seu Logodunensis Batauorũ, Leeden, propè Occidentale Rheni ostium instituta reperitur, anno domini 830. At penè collapsa restaurata videtur, à Gulielmo Aurasino principe an. domini 1574. Floruerunt hîc Nicolaus Leonicenus, Iodocus Badius, Iohannes Gerson, Petrus Toletus, Bartholomæus Argentirius Medicus. long.26.40.lat.53.30.dist.518.

Germ.15. Marpurgensis, vulgò Marpurg, in Hassia, erecta anno domini, 1526. vt testantur Chronica Germanica. Sed anno 1535. à Philippo Principe Lantgrauio instaurata est. long.25.45.lat.51.dist.518.

Gal.9. Massiliensis olim sic Græcis Latinísque literis abundabat, vt non Galli modò eam admirarentur, atq; ad eius instituta & mores suam vitam libenter componerent, verumetiam Itali huc potiùs quàm ad ipsam Græciam proficiscerentur. Hanc D. Hieronymus encomio à trilingui celebrat, & Galliam studijs florentissimam appellat. Hanc Romani mirificè semper honorarunt, & Cicero à multis commendat virtutibus. Huius meminerunt Iul. Cæsar, D. Hieronymus epistola ad Galatas, Cicero in oratione pro Flacco. Item 8. Philippica in M. Antonium. Item Philippica 13. Item Strabo lib. 4. & Iustinus historicus præclara de hac vrbe scripsit. long.24.30.lat.43.10.

Gallia florentis.

Maiori-

Maioricana in vrbe Malorca, insulæ quæ altera est Balearidum Metropoli, Lulliana dicta à Raymundo Lullio, qui ibi natus & educatus est. Atque in hodiernum diem fouetur illic magno stipendio, vir doctus, qui Lullianam doctrinam profitetur. Crescit hîc optimum oleum. Fiunt hîc casei, qui præstant omnibus qui væniunt Romæ, aut Athenis. longitud. 16. 45. latit. 39. 15. dist. 834. Hisp. 10.

Mediolanensis, vulgò Myllan in Longobardia, Academia antiquissima. Floruerunt hîc Virgilius Maro, D. Augustinus, S. Ambrosius. At priorem habuit Theologiæ professorem S. Barnabam Apostolum. Hermolaus Barbarus, Franciscus Philelphus, Georgius Merula, Cælius Rhodiginus, Hieronymus Cardanus, Iason iurisconsultus, omnes hîc literis claruerunt. Leander Bibliothecam hîc inter celebriores Italiæ numerat. long. 28. 20, lat. 45. 6. dist. 793. Ital. 5.

Messana Siciliæ Academia florentissima. Eam Raphael Volateranus Scholam Siciliæ magnam vocat, quæ præstantissimis iam inde viris ab initio abundauit. Floruerunt hîc Dicearchus & Aristocles Philosophi. Aristocles elegantem disputationem reliquit, vter esset studio & doctrina prior Homerus an Plato. Prçclarum & dignum memoria est, quod de Ibyco poeta Messaneo scribitur. Hic à latronibus comprehensus, quum occideretur, grues superuolātes obtestatus est, vt mortem suam vlciscerētur, Aliquanto post tempore, quum ijdem latrones in foro assiderent, rursúmque Grues superuolarent, per iocum inuicem susurrabant in aurem, adsunt Ibyci vltores. Hunc sermonem quidam astantes ciues in suspicionem rapiebant, desiderato iampridem Ibyco, rogantes quidnam ista sibi oratio vellet: ipsi hçsitantes, & variè, vt fit, respondentes, tormentísque subiecti, Sicil. 2. Schola magna.

 iecti,

iecti, facinus confessi sunt, ac Gruum indicio Ibyco pœnas dederunt. Hic Iohannes Gatius Cephaleditanus, teste Mario, tantus Theologus euasit, vt profiteretur audere se libros sacros iterum, si perirent, posse se restituere per Dei gratiam. Longitudo 40. 30. latit. 38. 30.

Germ. 16. Moguntina, vulgò Mentz, Germanicarum ferè antiquissima. Cuius laudem immortalem nulla ætas conticescet, quòd artem imprimendi quam typographicam dicunt, maximè necessariam inuenerit, circa annum Domini, 1459. vnde illud:

Ars imprimendi in Angliam delata. 1471.

Imprimit ille die quantum vix scribitur anno, &
O Germania muneris repertrix,
Quo nihil vtilius dedit vetustas,
Libros scribere quæ doces premendo.

Dietherus Isenburgus Archiepiscopus, Academiam instituit, anno 1482. long. 25. 4. lat. 50. 8. dist. 520.

Gal. 10. Montispessulana in Narbonensi Gallia seu prouincia Tolossana, vulgò Mompelier, olim Iurisprudentiæ, nunc Medicinæ studio floret: anno Domini 1196. exorta scribitur. Verùm quum anno 1352. magnus studiosorum concursus fieret, ita vt ciues nimis charè domos locarent, pulchrum fuit illud Caroli 8. decretum datum mense Maio, anno Domini, 1437. regni 15. Rectoris hîc maxima est authoritas. Long. 20. 46. lat. 43. 5. dist. 575.

Ital. 6. Iurisp. Mutinensis in Italia, vetusta est, post Bononiensem, vbi olim Iurisprudentia floruit insigniter.

Gall. 11. Nauntes in ducatu Britonum, seu Brutannia superiori versus oceanum Cantabricum, vulgò Nauntz. Long. 1. 6. lat. 48. 12. dist. 268.

Gall. 12. Numicensis in Gallia Narbonensi siue Delphinatu erecta, nostra tempestate.

Neapo-

Neapolitana antiquissima, Pythagoræ tempore florentissima, proptereáque à Romanis semper honorata. Strabo lib. 5. Geogr. *Plurimi* (inquit) *è Roma secessum facientes, victum Græcanico ritu perducunt, aut quietis aut otij gratia, præsertim qui eruditioni dant operam, aut remissioris vitæ desiderio, & quos senectus affligit & aduersa valetudo.* Ritus quoque & educationis Græcorum extant hoc in loco plurima vestigia, Gymnasia scilicet, puberum cœtus & Greca vocabula. Non solùm Italiæ, sed totius orbis terrarum pulcherrimam esse plagam Campaniæ, scribit Eutropius. Vnde Principum, Ducum, Marchionum, Comitum, Equitum, Doctorum, Baronũ, ac Nobilium hominum, & eiusdem conditionis Mulierum, plena confertáq; adeò Neapolis est, vt paucissimas orbis terræ huic exequari posse incolarum nobilitate sentiam. Hîc Virgilium Georgica scripsisse Parthenopénq; appellasse scribit Seruius. Hîc Horatius & Lucilius poetæ morati esse dicuntur. Hîc Th. Aquinas, Fran. Petrarcha, Aulus Gellius, per feriarum tempus æstiuarũ, Neapolim concedere cum Iuliano Rhetore ab vrbis æstu solebant. Fredericus 2. gymnasium hîc instituit, amplissimisque ornauit priuilegijs. Centum verò post annos, Robertus rex sapientissimus illam instaurauit. Post 100. alios annos Alphonsus Aragonum rex nonnihil collapsam restituit. Long. 39. 30. lat. 41. 0. Ital. 7. Antiquissi.

Onnedensis in Cantabria, seu Onnetesis, quam non multos ante annos erexit Abulensis Episcopus. Hisp. 11.

Oscana in regno Aragoniæ, tante vetustatis, vt referente Plutarcho, Sertorius erexisse creditur ante Christum natum, vt Aragoniæ iuuentutem bonis literis ibi excoleret. Hisp. 12.

Ossunensis in regno Granatensi erecta, à comite de Vrenna, nostra ætate. Hisp. 13.

Angl.3. Oxonienſis ciuitas auguſta,literata, & Regia ab antiquis diebus inter Academicas vrbes meritò venit numeranda. Huius originem bona cum lectoris venia liceat altiùs repetere,quia paulùm controuertitur tam de antiquitate quàm de nomine, & variæ ſunt ſcriptorum opiniones. Oxoniæ vrbs Caer Memprice, Caer Vortiger, Caerboſo, Calena, Rydichen, Oxenford, modò Oxford,Latinè Oxonia vetus eſt & noua: Sicut in agro Oxonienſi Woodstocke nouum,Sarisburia noua, Windesore nouum, & in Hamptonenſi prouincia Aulsfourd nouum reperiuntur. Oxonia autem vetus illa, vbi multis ante Aluredi inſtaurationem retroactis annis, celebre fuit Gymnaſium: longo iam tempore antiquata, citra Iſidem in Septentrionem porrecta (vbi circuitus ſeu priuilegiorum Academiæ fines & metæ vltimæ longiſſimè extenduntur) ad ſerenantem Eurum poſita, ita longè conſpicua, vt ad decem aut duodecim millia paſſuum planiſſimè diſcernatur (etſi in valle ſubſidat) prçliorum tempeſtatibus & temporum diuturnitate concuſſa intercidit. Noſtra tamen çtate Belloſitum, Beumonte, & campi de Bellomonte, Schola Indeorum, & Pariſienſis, vetuſtiſsimáque Muſarum domicilia, vt Aula Grecoladienſis ſiue Grekehall, & ſedes auguſtæ, quæ nominatim appellantur, ex patrum nobiliſsimorum mouumentis, ipſiſque ruderibus hodie conſpicienda viſuntur. Antoninus, Polydorus, Lelandus, & Hiſtorici plures, modò Icenos, ſæpè Iſiacos hunc Oxonienſem populum ſcriptis celebrarunt, nunc fortiſsimos, aliquando doctiſsimos appellarunt,Et (ſi coniectari aliquid liceat) quod ſçpiùs aduerti prçter morem Fluminum noſtrorum Brutannicorum, Iſidis amnem Hyberna tempeſtate in altum

altum prouectum, ſtringente glacie, ita longè latéque in agrum Oxonienſem excurrentem vidimus, vt præter aquas amnicas & glaciem continuam, ad duo millia paſſuum vix glebam aliquam, aut terram aridam poſſis diſcernere: quem Anglico vetuſto verbo **Iſe** dicimus, vnde Anglis forſan antiquitus, **the Riuer of Iſe**. Vrbs ipſa vnà cum Academia veteri quibus orta ſit fundamentis, ipſa tacet vetuſtas & ſeculorum memoria ſilet. Certiſſimè conſtat apud ſcriptores, 400. hinc ampliùs annis ad Iſidis Flu. ſeu vadum Iſidis more antiquiſſimarum Academiarum Ouſney, vel Anglico vetuſto verbo **Ouſeneg**, modo **Oſeney** ſtatuiſſe authores. Sic Ouſeford apud Auſtrales Brutannos eodem tempore fuiſſe extructum, quo fuit apud Septentrionales Eboracum. Quæ modò floret, ſtat, & viget Oxonia, æterna, & inuicta pace, literis Academicis celebris, nunc intra muros coacta, ad violentos bellorum furores fœliciùs & meliùs declinandos: cùm propter cœli clementiam, tum ob aeris temperiem, maieſtatem loci, ædificiorum ſplendorem, optimarum denique artium ſacroſanctam profeſſionem, auguſtam, & æternam, non ſolùm inter primas & antiquiores maioris Brutanniæ vrbes & Academias, ſed etiam totius Europæ & Orbis meritò debet cenſeri. Cenſuram hanc probant, & Synodus Eccleſiaſticæ, & priuilegia Regum, & domeſtica conſilia quæ nos Parliamenta vocamus, quibus Reipub. grauiſſima tractantur negotia. Hîc enim Principes naſci, ſedere, inaugurari, & res maximas agere multùm conſueuere. At poſtquam loci oportunitatem ſtudijs accommodam, & literis florentem Reges aduerterunt, Londinum ſecedere, & ad Regiam ſe conferre maluerunt. Varient quantumlibet authores de antiquitate, dum alij origi-

nem deducant ab anno 756. vel 850. siue 873. aut 895. interim admonitos volo de restauratione, non de originali (vt verbo vtar) institutione cogitent. Vbi intestina bella, ciuilésque tumultus iacuere, vbi tempestuosa illa Heptarchia subinuicem multùm rebellis, in pacatissimam Monarchiam transijsset, tum sensim emergere, & altas agere radices, & literæ, & Academiæ cœperunt, sub Aluredo illo magno & verè maximo, ad literas nato, Australium & Occidentalium Saxonum Monarcha inuictissimo, anno Christi 873. vel vt alijs videtur 895. quando vniuersitatis Collegij prima iacta sunt fundamenta, *AVLA VNIVERSITATIS MAGNA* appellata, quasi cæteris prioribus, pusillis, & minoribus longè prælucens. At qualis qualis fuerit, veteribus Brutannis recentior ista ab Aluredo instaurata, in ipso statim ortu erat florentissima. Sed meliùs mihi sensit Antiquarius noster studiosissimus, qui à primis initijs, fontem aquæ vitæ, & veritatem ipsam hausisse videtur, qui in hæc verba sententiam effatur.

Prudens (ait) *antiquitas (vt in Annalibus nostris legitur) hanc vrbem Brutannico sæculo Musis consecrauit, quas Græcolada huc, tanquam in fœlicius plantarium transtulerunt. Quum tamen insequens ætas Saxonica, vrbium euersionibus continenter decurreret, pientissimus Rex Alphredus magnus (quem magnum rerum gestarum magnitudo & vera gloria testantur) Musis iamdiu exulantibus sua adyta restituit, tribus constructis collegijs: Grammaticis vno, Philosophis altero, Theologis tertio, vbi nunc florentissima Oxonia noua resplendet.* Et memineris quæso (Lector Candide) vt omnium rerum est vicissitudo, sic numerosæ sunt Academiarum translationes, euersiones, & desolationes. Et sicut literarum triste fuit aliquando

exi-

exilium: ita luctuosum nimis subsecutum est spectaculum, quando illinc Saxones obuia quæque prosternebant, hinc Dani prædatorio incendio singula permiscebant. Inde verò ad Gulielmi vsque Normanni tempora desertæ iacuerunt Athenæ nostræ nobilissimæ, quæ postmodum ex multorum Principum & Præsulum beneficentia, amplissimis structuris, redditibus, & priuilegijs ornantur. Inter cætera siue artis seu naturæ opera stupenda, consita est hîc schola magnifica, sacrarum literarum prælectioni destinata, augustissima certè, & (si est vspiam in Orbe terrarum) sacratissimæ Theologiæ amphitheatrum splendidissimum. At vix me contineo præ lachrymis, nec sine acerbo dolore refricare valeo temporum præteritorum memoriam, imo violentiam, & barbaram immanitatem in commune bonum. Inclamant sacræ literæ, *Væ homini per quem venit scandalum.* Exclamet Academia, tantum bonum eripi sibi è manibus in commune malum. Vah hominem importunum, infœlici sydere natum, qui nobis tantam fœlicitatem inuidit, quum nihil ad extremam feritatem fecisset reliqui, nec sacris aut sanctis ipsis parcens, ascendens in Gazophilacium nostrum, in asylum sanctissimum, vbi mille myriades, vbi veterum monumenta à patribus nobilissimis longissimè conquisita, ex Italia, Græcia, & Europa doctissimis deportata, ab antiquarijs grauissimis altissimè recondita: vbi sacra Mysteria, Sancta Sanctorum, sapientia Dei patris, Hebræorum Cabala, Ceremoniæ, ritus sanctissimè asseruabantur in sanctuario nostro: illuc (facinus indignum) furor hominis permistus cum malitia priuata penetrauit, in contemptum & inuidiam (vt credibile est) literatorum nostrorum, diripuit,

dissi-

dissipauit, & ita misertimè exterminauit omnia, vt non rectè in nos quadret Virgilianum illud Poema: *Nunc Seges est vbi Troia fuit.* Imo nec segetes nec frutices, nec granum aut herba iam nascitur, vbi olim Musæ consederunt: vbi fontes olim castalei scaturientes, florentissimam hanc nostram Academiam quasi nectare & Ambrosia cœlitus irrigarunt, & lactarunt copiosissimè, illic nunc barbaries horrida & inculta, illic Philosophi monstrum horrendum, & naturæ portentum, vacuum habitat. At vos Patres, vos Principes, vos Proceres, vos Heroas appello, in charissimam hanc matrem vestram omnium intuemini, desolatam consolemini, Græciæ Lumen, Europæ Solem, Mundi animam, & vestrum hanc omnium spartam excolite & exornate. Nunc ad reliquas liberalium artium Scholas, secundùm classes suas ordine dispositas accedamus. Succedunt in proximo vicinio, in eadem platea, extra tumultum & concursum populi longè semotæ, liberalium disciplinarum Scholæ: Grammatices, Rhetorices, Dialectices, Arithm. Geom. Music. & Astronomiæ. Singulæ loco debito ordinatæ, satis amplæ & nitidæ: Vbi lectiones, prælectiones, & Gymnastica exercitia multùm laudanda, rarissimè, & nunquam cessant aut silent. Collegia sunt 16. augusta, & magnifica, antiquitus fundata. Quorum magnificentiam, & augustam, imò præcellentem maiestatem, si quis æquus rerum æstimator velit iusto iudicio examinare, vix alias deprehendet Musarum sedes cum ijs conferendas. Aulæ modernæ 8. Plæræque aliæ vetustate collapsæ attritæ sunt: Quas Edwardo tertio clarissimo Principe regnante, literarum patrono benignissimo, (præter Collegia quæ tunc floruerunt) 140. fama celebres extitisse constat. Quibus olim 3000.

studio-

ſtudioſorum, vel vt ſcribit Armachanus, triginta millia ſimul floruerunt. Quarum amplitudinem, nomina, numerum & veram gloriam ſpero indies auctam iri, opera & induſtria Antiquarij noſtri, qui nullum non mouet lapidem, nullis parcit vigilijs aut labori, vt veritas ipſa iamdiu deliteſcens, è latebris tandem prodeat in apricum, & lucem videat clariſſimam. Tanta fuit eruditorum copia, vt Matthæus Pariſienſis, vniuerſitatem Oxonienſem, ſecundam à Lutetia Eccleſię ſcholam, imò eccleſiæ fundamentum diſertè appellarit. Inde celebre illud doctiſſimorum de Oxonienſibus elogium, quos acutiſſimos Anglorum Theologos, ſimul & Pariſienſium Sorboniſtas Lynceis oculis diſpellentes Hæreſeωn errores affirmant. Singula quæ hodie extant, ædificiorum ſplendore ſunt magnificentiſſima, ac bonarum literarum artiúmque omnium ſtudijs florentiſſima. Vbi proximè ſecundùm Maieſtatem, ad prima ſedet gubernacula nobilis eques auratus, Georgiani ordinis miles, magnus Angliæ Cancellarius, Oxonienſis olim alumnus, dominus Chriſtophorus Hattonus, ſereniſſimæ Angliæ, Franciæ, & Hyberniæ Reginæ literatiſſimæ, præpotenti totius Europæ virgini & dominæ à ſecretioribus conſilijs, more ſolemni cum lectiſſimorum corona inauguratus in Archicancellarium Oxonienſis Academiæ, luce altera & ſecunda Octobris, ſalutis & gratiæ 1588. anno ſurſum ab Orbe condito 5550. Huic pro Cancellario ſedet, grauitate, modeſtia, & optimarum artium cognitione inſignis Sacræ Theologiæ D. Collegij Magdalenenſis Præſes.

Prælectores ſunt in Sacra Theologia ſtudioſiſſimi tres: Hollandus, Cradocus, & Rainoldus, multarum vigiliarum, & lectionis plurimæ doctores. Iuriſpru-

dentiam docet Gentilis, homo Italus & disertus. Medicinæ facultatem profitetur florentissimus D. Aileworth, Cathedram suam ornans. Accedit hijs iure suo optimo numerandus, de Academia ista præclarè meritus, Philosophus, & Medicus scientissimus, Casus, nulli secundus, initiatus in doctoratus gradum proximis comitijs celebrandis, qui multis retroactis annis, facultatis suæ laurum meruerat. Deinde succedunt præter omnem aleam & sortem, vnanimi consensu ad Magistratum delecti, Procuratores Hardingus Magdalenensis, & Kingus Collegij Christi, lectissimi iuuenes. Ijs proximè accesserunt (dum hæc scriberentur) in Magistratu anno publico suffragio declarati, Colmerus Mertonensis, & Iueleus Exoniensis, adolescentes fortunati, & optimæ spei in Repub. bene literata. Mathematici Oxonienses, hanc suam vrbem 22. partibus ab Insulis fortunatis abesse, polum verò Borealem 51. gradibus, 50. scrupulis sublimem attolli obseruarunt. Sanctum etiam Richardum olim Oxoniensi Academiæ præsedisse Cancellarium annotarunt.

Hæc est illa Academia celebris, & antiqua, modò quasi Palma florescens, quę vbi serenissimæ Anglorum Reginæ, in extremis vrbis finibus, à ciuitate augusta longè remotis occurrisset, conuenientibus eò grauissimis patribus togatis, sex postea continuis diebus, cum non mediocri omnium applausu, augustiss. Europæ Principem, Insularum clarissimam Phœnicem, Gentísque suæ Eboracensem, & Lancastrensem Rosam florentissimam vidit, audiuit, & oculis contuebatur, in concionibus, in Gymnasticis disceptationibus, in spectaculis Theatricis, astantem, pręsentem, moderātem, disertis denique verbis eloquentem, & in eruditissimorum corona pronunciantem ad hunc modum: *Qui ma-*

le agit, odit lucem: Et cætera in Archiuis nostris inter aurea mala sacratissimè & altè reposta. Quia ego puer sum Oxoniensis, vt dicit Apostolus, & nescio loqui Principis huius extra doctissimorum coronam, supra captum vulgarem, sapientiam inauditam, Maiestatem plusquam humanam, virtutem, prudentiam, & doctrinam singularem: Deum ergo optimum max. precemur, vt sicut hactenus, cœlestis instar beneficij claritatem tuam procreauit nobis, incredibili virtute illustrauit nobis, diuina gratia conseruauit nobis: ita semper in posterum faueat tibi & foueat te, indulgeat tibi & complectatur & cõseruet te nobis, ad æternam, & Reipublic. & Honoris, & Nominis tui salutem & memoriam.

Celsitatis tuæ obseruantiss.
discip. M. W.

Hæc est illa Academia fama celebri notissima, & longissimè apud exteras gentes diuulgata, vbi prudens ille, solers, & sagax de Hispanijs Legatus Toletanus, cum dies plures disceptationibus Gymnasticis, nocte verò serotina spectaculis Comicis & Tragicis interfuisset libenter, probasset sapienter, laudasset grauiter, hæc verba publicè palam, & apertè profitebatur, Regiones plures perlustraui, multa vidi, sed hæc sunt admiranda, & sic referam vbi in Patriam venero.

Habes nunc Oxoniensis Academiæ formam, humanissime Lector: quam certè Orator noster disertus, siue Antiquarius studiosissimus, industria maiori, & vigilantia meliori potuissent exhibere speciosam & præcellentem. Sed mihi conscius sum, & eorum labores ac sudores agnosco in rebus grauioribus: & vbi paulùm intermissum fuerit, dubio procul fœtus tibi edent pulcherrimos. Singula collegia, Academiæ ritus, normã &

regulas ſtudioſiùs obſeruant aſſiduè legendo, diſceptando, prælegendo Hebraicè, Græcè & Latinè. Aulæ verò noſtræ (quo nomine Principum & nobilium noſtrorum ædes hodie inſigniuntur) Academicis nunc viuunt legibus, vbi antiquiſſimi ſtudioſorum conuentus fieri ſolebant. Modò ad exemplar & regulas victitant Academiæ nouæ & Collegiorum. Olim leges dabant, & Academiam omnem in ſe concluſerunt & multitudinem numeroſam. Eſt & Bidellorum ſeruientium quaſi Collegium & numerus definitus ſenarius. Quorum tres armigeri torquati & annulati aureos geſtant baculos, vnà cum inſignibus & Symbolis Academię & ſcientiarum aureis. Tres alij paulùm ſunt inferiores, argenteos geſtantes bacillos, pompa ſolenni & inceſſu graui omnes Doctores Cathedratos, Procuratores, & Artiſtas præcedentes ad Baſilicam Deiparæ virginis, ad Conciones, Prælectiones, & Gymnaſtica quæuis exercitia ſolennia. Fuit olim Bidellorum aula, ab Antiquario noſtro ſtudioſiſſimo nuper eruta è tenebris in lucem: vnde centenarium & amplius Aularum numerum volente & ſtante ſic Oxonienſi fato celeberrimo ſperamus.

Heroica ſunt clariſſimorum Principum facta calamo perpetuo Cedróq; digna: ſic & optimorum Præſulum Vintonienſium memoriam ſilentio conſopitam tacere nefas eſſet. Vintonienſes dico? neque Colonienſes, neque Treuerenſes, neque Moguntinos, neque Toletanos, neq; Romanos, aut Romani nominis quoſcunque Eugenios, aut Iulios æquiparandos cenſeo, qui antiquiores illas, non Wintoniæ, ſed Oxoniæ preſertim florente Repub, nobiles & amplas ſtructuras erexerunt. Cuiuſmodi ſunt in Venta vrbe antiquitus dicta, modò Vintonia, Anglis Winchester: Schola certè

augusta, ante 200. ampliùs annos erecta, vt adolescentes suauioribus disciplinis imbuti, ad artes Academicas meliori genio animum intendant. Visitur in eadem vrbe Basilica, splendida olim S. Swithuni, modò Sancti Sanctorum Sacrosanctæ Trinitatis Ecclesia ab eodem Episcopo fundata, ob mirandam, & immortalem dignitatem suspicienda. Sin verò Oxoniam te conferas, primò se offerent omni veneratione digna, Musis sacrata,

Collegium B. Mariæ nouum à Willielmo Wychamo Episcopo Wyntoniensi extructum, anno dominicæ incarnationis 1375. 1.

Collegium D. Magdalenæ sacratum ab Willielmo Wainfleto Winton. Episcopo pulcherrimum, Salutis 2. & Gratiæ 1459. vnà cum Aula & Schola Magdalenensi adiunctis in proximo vicinio commodissimè.

Corporis Christi à Richardo Foxo Præsule Win- 3. toniensi venerando sene, oculis orbo, ingenio valdè sagaci, animo multùm perspicuo, anno Domini 1516. opus absolutum. Erat ab eodem Episcopo schola constructa in Lincolniensi prouincia, in oppido de Grantham: vt inde tempestiuiùs ad Collegium suum Oxoniense possent transferri. Plura consulas de eadem fundatione ex epistola Desiderij Erasmi ad Claymondum Præsidem primum doctissimum conscripta, in hæc verba. *Egregiam illam prudentiam suam qua semper publicæ famæ præconijs commendatus fuit Richardus Episcopus Winton. nullo certiore argumento nobis declarauit, quàm quod Collegium magnificum suis impendijs extructum, tribus præcipuis linguis, ac melioribus literis, vetustísque authoribus præcipuè consecrauit. Complures regiones vulgare monumentum aliquod nobilitauit. Ingenti Colosso Rhodus est celebris: Caria Mausoli sepulchro: Memphis Pyramidibus: Guydus sculp-*

sculptili Veneris signo: Theba magico Memnone. Mihi præsagit animus futurum olim, vt istud Collegium, quasi templum sacrosanctum optimis literis dicatum, toto terrarum orbe inter præcipua decora Brutanniæ numeretur: pluresque futuros qui trilinguis istius Bibliothecæ spectaculum, quæ nihil bonorum authorum non habeat, pertrahat Oxonium, quàm olim tot miraculis visenda Roma ad se pellexit. Præfuit hîc primus doctissimus ille Claymondus, qui exquisitissima in Plinium commentaria conscripsit. Successit deinde Robertus Morwentus Theologus, Præses tantæ grauitatis, vt quum 40. ampliùs annos Præsidentis loco surrogatus, & ipse optimè præfuisset, Oxoniensibus in concione publica Pater patriæ literatæ Oxoniensis appellatus est, quum in extremis naturæ laboraret: & sic fato concessit grandi senio confectus: vtrique Magdalenenses alumni. Prælegit illic in Rhetoricis in celeberrima audientium corona, præsentibus illustrissimis Principibus Henrico octauo rege, & Catharina coniuge, Ludouicus Viues, omnis politioris literaturæ scientissimus. Item Shepreuus 28. annorum trilinguis doctissimus fato functus præmaturo nimis. Inde prodiere Reginaldus Polus Cardinalis, Brocus, Iuellus, Chedseus, omnes literarum gloria florentes.

4. Est & Regia Musarum sedes, siue operis molem mirandam, siue structuræ magnificentiam, siue studiosorum numerũ, siue prouentus annuos pleniùs inspiciamus, si alicubi in orbe Christiano, Christo Seruatori dicata à Thoma Volsæo Wintoniensi Episcopo, etiam Eboracensi Archipręsule & Cardinale, anno post Christum, 1539. Wintoniensium Præsulum foetus vltimus, sed amplissimus, & imperfectus. Quem fundo largo, prædijs amplis, & redditibus multis illustrissimus rex Henricus octauus, anno Christi, 1546. auctio-

rem

rem reddidit,& longè consummatiorem.

Si politam operis elegantiam requiramus, est propter structuram Collegium omnium Animarum ex lapide quadrato & perpolito in prima vrbis facie, anno Domini, 1437. ab Henrico Chichleo Cantuariensi Primate erectum,multùm spectabile. 5.

Nec silentio prætereundum est antiqua memoria dignum, eximium illud Gualteri Merton Angl. Cancellarij, Roffensis Episcopi, Collegium Mertonense, in agro Surriensi, sub Henrico 3. positum, deinceps composita Baronum seditione,sub Edwardo 1.Oxoniam translatum: modò quasi laurus virescens,impensis egregijs studiosorum hodie renouatum,tanquam fama renascens vires acquirit eundo. 6.

Est & antiquissimum illud, Academiæ tamen nouæ Collegium Vniuersitatis, Alphredo natum,& Roberti Polenij opera,fauente Henrico 2.& Richardo 1.eius filio, qui in Academia veteri in lucem æditus est,restitutum.Sunt & aliæ Musarum sedes pulcherrimæ ordine suo recensendæ. 7.

Vt illud Ballioli in Academia veteri, quod Iohannem Balliolum Scotorum Regem, eiúsue parentes & Deruerguillam Principem agnoscit authorem, anno Domini,circiter 1263. 8.

Collegium Sanctissimæ Trinitatis sacrum (olim Durrhami) in Academia veteri Ballioli Collegio contiguum,anno Christi,1556. 9.

Collegium S.Iohannis precursoris olim D.Bernardi in Academia veteri,collegio Ballioli conterminum, per Thomam White ordinis equestris militem inauratum,anno Domini,1557. Nec silentio relinquendum est in Academia veteri, Collegium illud antiquitùs dictum Glocestrense, modò Aula Glocestrensis, at 10.

rectiùs

rectiùs Aula S. Iohannis, proximè Isidis vadum in vico quodam appellato **Stockwell streete**, à Gylberto de Clare Comite Glocestriæ extructum (vt quibusdam videtur) auctum deinde censibus & ædificijs Monasteriorum Abyngdoniensium, Sancti Albani, Glocestrensium & aliorum.

11. Proximè accedunt in Academia noua Collegium Exoniense, vnà cum Aula Ceruina, à Gualtero Stapleton Exoniensi Episcopo fundata, anno Christi, 1316. Gaudet tamen hodie censibus & numero florenti multum Willielmi Petrei militis inaurati optimè auctum, anno Christi incarnati 1566.

12. Collegium Oriale per Adamum Browne Eleemosynarium Regis, anno Domini 1323. extructum.

13. Collegium Reginæ per Robertum Eglissield sacellanum Dominæ Philippæ Reginæ, 1340.

14. Collegium Lincolniense cœpit per Richardum Flemingum Episcopum Lincolniensem, anno Domini, 1420. auctum sub Richardo tertio, per Thomam Rotheram Episcopum Lincolniensem, anno Domini 1479.

Schola Theologiæ opus rarissimum, per Humfredum Glocestriæ Ducem optimum instructa & perpolita fuit, Salutis & Gratiæ, 1447.

15. Collegium Aenei Nasi inchoatum fuit per Willielmum Smyth Episcopum Lincolniensem: consummatum verò per Richardum Sutton Armigerum, anno Domini 1513.

Collegium Cantuariense antiquum nomen obtinet Symonis Islyp Cantuariensis Archipræsulis, anno Christi 1353. hodie tamen Christi Collegio adhæret.

16. Postremò iam loco venit numeranda nostris hisce diebus inchoata per Hugonem Prisium legum Docto-

rem

rem Musarum sedes Iesu sacra, sed imperfecta. Omnia deniq; sunt Regum, Principum, Pręsulum, & Nobilium (vt anteà dictum est) Heroica Musarum monumenta Deo patri, Christo Seruatori, Spiritui sancto, & gloriosissimæ Trinitati in gloriam & omnem æternitatem consecrata.

ACCIPE NVNC HVMANISSIME LECTOR SI PLACVERIT,

Collegiorum nostrorum nomina, numerum, & authores, versibus sic breuiter à Stellato Poeta nostro conscripta.

INcipe Christe, tuum primo venit ordine templum,
Nobile ab Henrico: Christi de corpore Foxo:
Trina domus Popo: Baliolia condita Scoto:
Structa Stapletono, restructa Exonia Petro:
Regia Eglisfeldo: Lincolnia sacra Flemingo:
Illa Chichelleio cunctæ cui nomen & omen
Dant Animæ: Alphredo referenda Academia magno:
Vos noua Wicchamo, vos Magdalanensia tecta
Præsule Wainfleto: vos Mertonensia vestro
Mertono celebranda: & vos Oriallia Browno.
Smythe tuas Nasus commendat aheneus ædes:
Teque tui ante alios laus maxima White Iohannis.
Desine Christe: manet Prisio inchoatus Iesus.

CHRONOGRAPHIA SIVE ORIGO COLLEGIORVM OXONIENSIS ACADEMIAE,

vnà cum descriptione eorundem, ad Serenissimam Elizabetham Angliæ, Franciæ, Hyberniæ Reginam, &c. conscripta. 1566.

1. *ECCESIA CHRISTI* cœpit sub Henrico octauo per Thomam Woolseum Archiepiscopum, anno Domini 1529. absoluta est ab Henrico octauo anno 1546. D. Iames Ecclesiæ Christi præsidet Decanus.

Prima stat Australis domus ampla Ecclesia Christi,
Primo iam duplici nomine digna loco.
Tum quia te patrémque tuum sit nacta patronum,
Tum quia sit reliquis auctior ista cohors.
Cœpta quidem Thomæ Wolsæi sumptibus olim,
Sed patris Henrici censibus aucta tui.

2. *COLLEGIVM NOVVM* cœpit sub Richardo 2. per VVillielmum de VVykam Episcopum VVintoniensem, anno 1375. D. Culpepper VVarden.

Proxima mox sequitur satis ampla frequénsque studentum,
Turba noui cœtus nomen adepta diu.
Turribus hæc altis toto micat æthere raris,
Doctrinæ gemmis vitiis onusta suis.
Condidit hanc præsul Gulielmus in vrbe Wykama
Proles ter fausto sydere nata, Wykam.

3. *COLLEGIVM MAGDALENENSE* cœpit sub Henrico sexto, per Guilielmum Wainflet Episcopum VVynton. anno 1459. D. Bonde Præses.

Ars imprimendi sub id tempus inuenta in Angliam dilata. 1471.

Nec

NEc minùs est celebris domus ampla dicata Mariæ,
Cuius sacra fidem Magdala castra docent.
Splendida munificum testantur tecta patronum,
Aemula splendoris digna Wykame tui.
Indidit huic nomen Guilielmus Wainflet, alumnus
Vnus & ipse gregis magne Wykame tui.

COLLEGIVM OMNIVM ANIMARVM, cœpit sub Henrico *6*. per Henricum Chichlæum Archiepiscopum Cantuariensem, 1437. D. Ouenden Warden. 4.

COrpora præpropero studio plerique saginant,
Nec curant animas sedulitate pari.
Idne Musarum faceret studiosa iuuentus,
Admonet apposito nomina quarta domus.
Sumptibus Henrici Chichlæi structa, iuuandæ
Ceu foret hæc animæ tota dicata domus.

COLLEGIVM CORPORIS CHRISTI, cœpit sub Henrico octauo, per Richardum Foxum Episcopum Wintoniensem, 1516. D. Cole Præses. 5.

QVinta iubet nostræ memores nos esse salutis,
Quo modo & vnde salus parta sit illa, docens.
Quam Deus assumpto quia Christus corpore donat,
Corporis à Christi nomine nomen habet.
Censibus hanc amplis Richardus Foxus abundè
Sustinet, & Musis apta dat esse loca.

COLLEGIVM MERTONENSE cœpit sub Edouardo primo, per Gualterum Merton Episcopum Roffensem, 1274. M. Sauile Warden. 6.

NEc procul hinc distat, quæ sexta est ordine, Merton,
Seu Mertonensis dicta perampla domus.
Gualterus Merton Præsul (quo Præsule Roffa

Floruit) huic domui fautor & author erat.
Quæ quamuis multos foueat pia mater Alumnos,
Aedes sacra tamen pluribus apta foret.

7. *COLLEGIVM ORIALE* cœpit ſub Edouardo 2. per dominum Adam Browne ab Oriali, eleemoſynarium eiuſdem Edouardi, 1323. D. Blencow Prouoſt.

SEd pergam in reliquis. ſtat Muſis ſeptima ſedes,
Orial ô verè regia dicta domus.
Annis illa valens Edwardi tempora vidit
Qui rex illius nominis alter erat.
Condidit hanc Adam quidam cognomine Brownus,
Et regi nomen detulit ille ſuo.

8. *COLLEGIVM REGINALE* cœpit ſub Edouardo 3. per dominum Robertum Egliſſeld ſacellanum dominæ Philippæ vxoris eiuſdem Edouardi, 1340. D. Robinſon Prouoſt.

HVic itidem ſimilis paſtor Robertus Egliſſeld,
Reginæ munus donat & ipſe ſuæ.
Nam reginalem cùm magnis ſumptibus ædem
Fundaſſet, vocat hanc (clara Philippa) tuam.
Fœmina quo Muſis nutrix non dura nouerca,
Pergeret & ſtudijs mater addeſſe pia.

9. *COLLEGIVM VNIVERSITATIS* cœpit ſub Alphredo per dominum Guilielmum Archidiaconum Dunelmenſem. 873. M. Gates Magiſter.

EN tibi iam prodit ſpecioſa Academia, quæ quum
Sit ſpecies, generis nomen adaucta tenet.
Vt logicè ſpecies generatim ſæpè vocatur,

Et pars pro toto corpore sæpe venit.
Huic Dunelmensis Guilielmus presbyter ædi,
Communi studijs nomen ab vrbe dedit.

COLLEGIVM AENEI NASI cœpit sub Henrico septimo, per Guilielmum Episcopum Lincoln. 1513. M. Harrys Principalis. 10.

AEneus hic Nasus prælucet, vt insula ponto
Prominet, aut reliquo nasus in ore nitet.
Quæ domus impensis Guilielmi structa Smithæi,
Aeneo & æterno nomine digna manet.
Multis illa quidem turbis conferta studentum,
Spes vt sit messis magna futura bonæ.

COLLEGIVM LINCOLNIENSE cœpit sub Henrico quinto, per Richardum Flemingũ Episcopum Lincoln. 1420. auctum sub Richardo tertio, per Thomam Rotheram episcopum Lincoln. 1479. D. Vnderel Rector. 11.

HVic latus occiduum claudit Lincolnia sedes,
Quæ sibi patronos gaudet habere duos.
Alter erat Thomas Rotheram, Ricardus & alter
Fleming, eiusdem præsul vterque loci.
Quos vbi ditarat Lincolnia, gratus vterque
Non sibi, sed sedi, dona dat ista suæ.

COLLEGIVM EXONIENSE cœpit sub Edouardo secundo, per Gualterum Stapleton Episcopum Exoniensem, 1316. auctum sub Elizabetha regina per dominum Guilielmum Petræum militem inauratum. 1566. D. Glasier Rector. 12.

DIstat ab Oxonio spatijs Exonia multis:
Ista tamen Musis hîc sit amica quies.

Condi-

Condidit has præsul Gualterus Stapleton ædes,
Indidit & sedi nomina digna suæ.
Te tamen insignem laudant Petrae patronum,
Et laus ex studijs altera parta tibi est.

COLLEGIVM TRINITATIS cœpit sub Maria regina per dominum Thomam Popum ordinis equestris militem inauratum. 1556. D. Yelder Præses.

VRbis at egressæ iam mœnia Proxima sedes
Occurrit Thomæ sumptibus aucta Popi.
Quam sacrosanctæ Triadis cognomen habere,
Iussit inauratus miles equestre decus.
Huius adhuc teneros fœtus pia mater adauget,
Coniux tam digno coniuge digna suo.

COLLEGIVM BALLIOLENSE cœpit sub Edouardo primo, per Ioannem Balliol regem Scotiæ 1263. D. Lilye Magister.

SEd minùs hoc mirum est nostrates hactenus vrbem
Hanc iuuisse suam, cui Scotus addit opem.
Clarus Ioannes regali stemmate natus
Balliol, hic Musis atria clara locat.
Qui patria pulsus, patriæ iam redditus Anglis,
Hos fidei testes obsequiúmque dedit.

COLLEGIVM. S. IOAN. BAPTISTAE cœpit sub Maria regina, per dominũ Thomam Whyte ordinis equestris militem inauratum. 1557. M. Hutchinson Præses.

VLtima postremo iam commemoranda triumpho
Restat Ioanni sacra dicata domus.
Quæ licèt extremo claudatur fine laborum,

Laude par, extremo sit licet ista loco.
Has Thomas Whitus Londini gloria raras,
Mercator merces donat, emitq; suis.

SCHOLA THEOLOGICA opus rarum, cœpit sub Henrico 6. per dominum Humfredum ducem Glocestriæ. 1447.

EMinet & mediæ fastigia suscipit vrbis
(Dux Humfrede) tuis sumptibus ista schola.
Surgit in immensum turritis vndique pinnis,
Sectaq; perpulchro marmore quadra domus.
Splendida luminibus crebris laquearia fulgent,
Artificumq; nitent pendula saxa manu.

SCHOLAE PVBLICAE scientiarum liberalium extructæ sub Maria regina. 1557.

IMminet huic series bis quinque instructa domorum,
Semita qua studijs omnibus vna patet.
Sumptibus has fecit Regina Maria deditque,
Vnde nouas possis hasce videre scholas.
Elizabetha soror tu digna sorore Maria,
Pro pietate tua quas dedit illa foues.
Gratia vt æqualis iam detur vtrique sorori,
Altra quòd has foueat, quòd dedit altra scholas.

AVLAE CERVINAE descriptio. M. Randall Principalis.

AVlarum forma pulcherrima proxima testis,
Aula Wikame tuis ordine prima subit.
Inclyta nobilium numerosa pube referta,
Ceruina à ceruis nomine dicta domus.
Atque suo merito Ceruina hæc dicitur Aula,
In media cerui cornua fronte gerens.

Epitome

Epitome Aularum.

Candida, Lata, Noua, studijs ciuilibus apta
Porta patet Musis (Iustiniane) tuis.
Quæ restant alijs discendis artibus Aulæ
Sunt propriè, quibus hæc nomina prisca manent.
Sacra Mariæ, Alburnensis, Glocestria, diui
Edmundi, ac demum Magdalis aula frequens.

Nunc quæso te benigne Lector, per lachrymas & literas, per familiaritatem nostram & humanitatem vestram, ne quis mihi detrahat, nec plus iusto tribuat, neque hæsitantem in vberibus matris meæ corripiat, neue ludentem aut lasciuientem in mamillis eius lædat: foueat si lubet, amplectatur & tueatur.

Ital.8. Papiensis siue Ticinensis Academia in Longobardia: à Carolo Magno non diu post Parisiensem erecta esse creditur, anno Domini, 800. vulgò Pauia dicta. Iason Patricius Mediolanensis hîc publicè profitebatur multis annis Iurisprudentiam. Hic Baldus Iurisconsultus, postremam suam doctrinam, quæ & perfectior, & gratior esse solet, edidit. Egregiam fuisse bibliothecam in Arce Castri Ticinensis scribit Iason. Sacram Philosophiam de vero Deo primus Ticini professus est Syrus Aquiliensis, eo tempore quo D. Petrus eam Romæ docebat. Carolus ille Magnus, ad conseruandam propagandámque veram doctrinam Christianæ religionis, alterum illorum Monachorum qui ex Brutannia venerabilis Bedæ presbyteri discipuli in Galliam venerant, sapientiam se vænalem habere profitentes, Ticinum misit, vt illam ibi in animos hominum infunderet, primúmque huius Academiæ (vt quibusdam videtur) rectorem dedit. Long. 28.22. lat. 44.50. dist. 785.

(Margin, beside "multis annis Iurisprudentiam": Urisp.)

Li.7.hist.Gal. Arnoldus Ferronus scribit, quòd Antonius Papiensium

ſium dux,& propugnator à Cæſare conſtitutus, vt militibus integra ſtipendia perſolueret, etiam argentea ſceptra, quæ inſtar Faſcium vniuerſitatis Rectori præferebantur, in ſuos vſus conuertit. Egregia etiam Bibliotheca quam in arce caſtri Ticinenſis extitiſſe ſcribit Iaſon, tunc magna ex parte interijt: ſed partim Pontificum Romanorum, partim aliorum Principum munificentia & liberalitate, iterum conſtitit: Sicut & noſtram Oxonienſem Bibliothecam audio, & ſpero breui fore reſtituendam. O verè fortunatum, illuſtrem, munificum & beatum Principem, Heroam, ſeu nobilem quemcunque, cuius tantam virtutem omni æuo celebrandã nulla ętas conticeſcet? Quem florentiſſimę Athenæ noſtræ æternitati conſecrabunt Philobiblon?

Patauina, vulgò **Padua**, in Marchia Tauriſana à Carolo magno inſtituta, anno domini 791. Hanc auxit Fredericus 2. Hinc oriundus Titus Liuius Patauinus, Iaſon Iuriſconſultus, Blondus, & alij. Ab Antenore Troiano conditam ſcribunt, & totius Italiæ velut Athenienſem Areopagum eſſe, vnde doctiſſimi plures prodierunt. Eſt illic Prætorium omnium quæ in orbe memorantur digniſſimum. long. 32.50. lat. 44.50. Ital. 9.

Panormitana in Regno Siciliæ, vulgò **Panormum**, iam inde ab initio bonis literis & legibus ſaluberrimis floruiſſe videtur. Quas vbi Verres vt liberiùs tyrannidem ſuam exerceret, ſuſtuliſſet, L. Metellus Prætor reſtituit. long. 37.0. lat. 38.0. Sicil. 3.

Pariſienſis, Lutetia, ſeu Lucotetia Pariſiorum, vulgò **Paris**. Carolus magnus circa annum dom. 791. dicitur inſtituiſſe Alcuini Præceptoris ſui conſilio admonitus, qui fuerat venerabilis Bedæ Angli diſcipulus. Inde Anglorum Colonia dicta. De Pariſijs ſic ſcribit Architritemius. Gal. 13. Ang. Colonia.

Exoritur tandem locus altera Regia Phœbi,
Græca libris, Inda studijs, Romana Poetis,
Attica Philosophis, Mundi Rosa, Balsamus Orbis.

Quanquam ante Carolum Artes Parisijs etsi corruptæ floruisse videntur, is tamen veram Academiæ formam ex Romana iutroduxit, vt ipse in epistola, & Saburellus, & Petrus Anchoranus insignes Iurisconsulti Clement. 1. de Magistris: & Vincentius lib. 24. speculi testantur. Hinc aliquot studiosorum millia, sub Ludouico Sancto Oxonium demigrasse scribunt Annales Franciæ, circa annum domini 1253. quod sibi & priuilegijs iniuriam factam quererentur. Vnde triste literarum exilium cum luctuoso nimis spectaculo Lutetiæ subsecutum est. long. 17. 8. lat. 47. 55. dist. 712.

Ital. 10. Perusina, Ptolomeo Perusia Augusta, vulgò Perusca in Tuscia, florere cœpit circa annum domini 1290. inquit Blondus vrbs vetustissima, olim Etruriæ primaria, & sola inter omnes Italiæ vrbes fœlicitatem nacta inauditam: quod eandem pene status & rerum conditionem, quæ ante conditam vrbem Romam, & postmodum Roma sub Regibus, Consulibus, Imperatoribus, & tyrannis agente habuit, nunc retinet: passa tamen varias sed tolerandas agitationes fuit. Hîc floruit ille Paulus qui de dijs Græcorum & Latinorum scripsit. Floruerũt hîc Philippus Francus, Cynus Pistoriensis. Quo præceptore Bartholus vsus Iurisprudentiæ fundamenta iecit: & tandem Pononiæ promotus, quum Pisis aliquandiu docuisset, Perusium reuocatus, non minori cum gloria quàm fructu ius ciuile professus est, vt summus Iuris commentator, & terrestre quoddam numen vocaretur. long. 35. 18. lat. 42. 56. dist. 1112.

Ital. 11. Pisana, vulgò Pissa, in Tuscia, quam Volateranus scri-

ſcribit à Pon. max. fuiſſe inauguratam, an. dom. 1339. deſerta erat anno 1543. Coſmus Medices dux Florentinus, ſcholas Piſanas iam ante multos annos deſertas reſtituit, & per Matthæum Curtium Medicorum Principem excellentis doctrinæ virum, alioſq; doctos magna pecunia conductos, omnium ſcientiarum profeſſione claram celebrémq; fecit. Laurentius egregie eam promouit. Floruit Decius celeberrimus Iuriſconſultus. long. 31.28. lat. 42.22. diſt. 1007. Gymnaſium generale.

Pictauienſis in Auerniæ ducatu vulgò **Poictiers**, Ptolom. Anguſtoritum Pictonum metropolis. Munſterus alterum à Pariſienſi locum obtinere affirmat. Quippe qua omnium Artium ſtudia frequentiſſimis auditorijs à ſapientiſſimis viris accuratiſſime tradantur, præſertim Iuriſprudentia. long. 17.50. lat. 48. 20. diſt. 228. Gal. 14.

Poſnenſis, vulgò **Poſnaw**, Ptolom. Stragana in Polonia, aliquando paulùm emerſit, at poſtmodum collapſa iacet obſcura: neſcio an fuerit vnquam confirmata. Polon. 4.

Bohemia Chriſti fidem accepit Imp. Arnulpho, anno domini, 900. Regem primum Chriſtianum Borſinum habuit. Vladiſlaus R. 1.

Academia 1.

PRagenſis in Bohemia, vulgò **Prage**: extructa à Carolo 4. Imp. anno domini 1370. vt refert Aeneas Syluius in geſtis Bohem. Fuit hic Rex Bohemorum, & ea Regia eſt. Carolus iſte Scholam ingreſſus 4. horis integris Magiſtrorum diſputationes audiuit: quumque id purpurati moleſtè ferrent, & tempus cœnæ inclamarent, reſpondit, Mihi tempus eſt, vobis minimè: nam cœna mea hæc eſt. Egregium Collegium Bohem. 1.

um Carolus instituit, & insignem Bibliothecam. Heduigis Polonorum Regina, an. 1400. Collegium addidit Lituanorum, quod Reginæ vocabatur, & possessionibus egregiè ditauit, vt in eo Lituani sui erudirentur, sed iam intercidit Ferdinandus 1. & Maximilianus 2. Rom. Imperator eam restituerunt. long. 32. lat. 50. 6. dist. 770.

Pol.3. Regiomontana in Prussia. Hanc Albertus Marchio Brandeburgensis instituit, anno dom. 1544. vulgò Konisburg. In arce Vilnensi Poloniæ Reges Bibliothecā magnificam extruxerunt, vt refert Cromerus. long. 41. 16. lat. 54. 17. dist. 10. 80.

Gal.15. Reihmensis, vulgò Rheims. Hanc ante paucos annos erexit Carolus Lotharingiæ Cardinalis. Campaniæ Metropolis est qua Reges Franciæ consecrantur. long. 10. 55. lat. 48. 45. dist. 354.

Germ.17. Rostochiensis, vulgò Rostocke, in ducatu Mechelburgio, quæ dicitur initium sumpsisse ex Erphordiensi, anno dom. 1419. per principes Megapolenses. Alijs cœpisse videtur, anno 1415. florere 1419. Huius sententiæ est Munsterus, lib. 3. Aeris illic multa salubritas, & victualium omnis generis leui pretio magna est copia. long. 30. 14. lat. 54. 36. dist. 606.

Ital. 12. Romana, vulgò Rome, olim terrarum domina. Florente enim Repub. (inquit Blondus) literis omnibus honor maximus fuit, nihílq; in ea vrbe maius, nihil optabilius literis & doctrina extitit. Quod Ciceronem permouisse credo, quando vt nihil in rerū vniuersa natura Mundo, sic in terris nihil Roma melius, nihil præstantius esse affirmat. Arcem deniq; Regum, & nationū exterarum, & lumen Gentium, domiciliúmq; Imperij vocat. Quæ (authore Plinio) plures in quocunq; genere eximios tulit, quàm cæteræ terræ. Nec aliunde plura

3. de natura Deorum.

ma-

maioráque virtutum & doctrinæ exempla extitisse ait Fabius. Hæc primò (vt habent Annales & Historici) ex Athenarum reliquijs Academia esse cœpit, anno 700. Posteà verò paulatim corruẽtem instaurauit auxítque Eugenius 4. qui passim Academias in Europa instaurauit, auxítque, vt scribit Sabellicus. Iulius 3. Collegium Germanicum instituit, vt Germani adolescentes gratis alerentur. Est ibi Collegium sapientiæ, quod Athenæum priùs fuerat: vt omnium artium ac facultatum professores honestè illic alantur. Offa rex Merciæ Anglicanæ, Scholam dicitur erexisse Romæ Anglis suis, quam aliqui in Oxoniensem Academiam traducunt. At hercle mirum videri debeat, eum tam longis itineribus Romam profectum ad scholas erigendas, & Rom. domi in tam grata patria, Gymnasium vel non priùs fundatum, reliquisse desolatum. Hunc aliqui scripserunt Oxoniȩ statuisse Academiam. Sed valeant per me qui vel adulterinos fœtus, siue monstra parturiunt. Vbi Roma Philosophis & viris doctissimis abundabat, è Græcia, Aegypto, aliísque regionibus eò confluentibus, honestissimum tunc erat Romæ docuisse aut studuisse. Istuc Porphirius ad Plotinum, in hac Academia professorem insignem venisse legitur. Seuerum ex Affrica Imperatorem Romam venisse, studiorum gratia, scribit Spartianus. T. Liuius quàm multos ex remotissimis prouincijs ad se attraxit. Aurelius Augustinus professionis causa Romam venit. D. Hieronymus Romæ Psalterium correxit. Bibliotheca vaticana Romæ multùm celebris. D. Hieronymus insignia fuisse Romæ Gymnasia, ante sua tempora indicat. Long. 36.40. lat. 41.40. dist. 1197.

Salernitana, olim Medicinæ studio florentissima, ab Ital. 13. Anglorum rege consultata, optimum dedit consilium,

pro valetudine tuenda, hijs versibus:

Anglorum Regi scribit Schola tota Salerni,
Si vis incolumem, si vis te reddere sanum,
Curas tolle graues, irasci crede prophanum,
Parce mero, cœnato parùm, non sit tibi vanum
Surgere post epulas: somnum fuge meridianum,
Nec mictum retine, nec comprime fortiter anum.
Hæc bene si serues, tu longo tempore viues.

Paulatim etiam cæteræ artes hîc traditæ fuerunt. Nam Robertus Moranta speculi aurei siue luminis aduocatorum author, Iurisprudentiam hîc docuit. Etsi nunc temporis iniuria, aliarum vicinarum Academiarum splendore propemodum obscurata sit. Long. 90. 0. lat. 40. 40.

Hisp. 14. Salmanticensis, vulgò *Salamanca*, in regno Castellę: à Ferdinando 3. anno Domini, 1404. vt aliqui volunt extructa: de cuius institutione laborant scriptores, quum alius à Benedicto 13. Pon. institutam scribit, variísque priuilegijs ornatam, & inter pręcipuas vniuersi terrarum orbis Academias numerandam censeat. Est & Episcopatus dignitate conspicua. Long. 7. 39. lat. 40. 15. dist. 765.

Ital. 14. Senensis, vulgò *Senes*, in Tuscia: ab vrbe Roma centum milliaribus dissita. Munsterus lib. 2. summam loci elegantiam esse, studiísque alendis natura accommodam, ac ciues suauissimis moribus, maximáque humanitate præditos narrat. Iurisprudentia & Medicina præcipuè illic coluntur. Petrus Anchoranus testatur, quòd ipse anno Domini, 1387. à senatu Senensi euocatus, per triennium ibi decretales docuerit. Volateranus lib. 21, refert, quod Dinus sub Iohanne 2. Pon. (quum Bononiæ inuidia laboraret) Senas profectus sit, vbi tunc studia florere cœperunt, anno circiter 573. Floru-

Iurisp. Medicina.

erunt hîc Abbas Panormitanus, Paulus Castrēsis, Bartholomæus Socinus. Philippus Decius, Hugo Senēsis, Augustinus Dathus, Philippus Philelphus, &c. Cardinalis Sarabellus varias hanc Vniuersitatem principio vexationes pertulisse scribit, ita vt orta sit rursus interierit, at tandem aliquando constitit. Long. 348. 18. lat. 42. 50. dist. 989.

Sequensana, siue Ciquensana in regno Castiliæ: de qua nihil ampliùs adhuc apud authores scriptum reperio. Hisp. 15.

Syracusana apud Syculos, Gymnasium est & celeberrimum. Vrbem maximam & pulcherrimam, florentissimámque veteres probant scriptores, vbi religiosissima, opulentissimáq; deorum templa, forum maximū, ornatissimum Prytaneum, amplissimam Curiam, & frequentissimum fuisse Gymnasium docet Cicero *6.* contra Verrem. Hîc C. Cæsar Græcæ Latinæque linguæ Gymnasium, certamen, & exercitia instituisse legitur. Floruit hîc Archimedes insignis Mathematicus. Rhetoricen primò hic mercede profitebatur Corax, qui Tysiam habuit discipulum. Vnde quum versuti ambo dilemma inuicem retorquerent, exijt in vulgus κακοῦ κόρακος, κακὸν ᾠόν: *mali corui malum ouum*. Hîc etiam magnis, turbulentísque tempestatibus, tempore hyberno Sol videtur, vt scribit Martius Aretius, & Iulius Solinus ait: *Dædalus Fabræ artis magister principem vrbium Syracusas habet, in qua etiam cum hyberno conduntur serena, nullo non die Sol est.* Hîc docuit Plato Philosophorum deus, vt refert Volateranus. Long. 40. 30. lat. 37. 30. Sicil. 4.

Taurinensis, Ptol. Augustæ Taurica, vulgò *Turyn*, in Lombardia: florentissima, quum Duces Allobrogum eam tenuerunt. Erasmus Roterodamus hîc Sacræ Theologiæ gradum accepit, & Theologiam professus Ital. 15.

fessus est. Ciuitas hæc multis ornata est: vt Principis aula, summo regionis Senatu, titulo Archiepiscopali & alijs. Long. 30.32. lat. 43.40. dist. 977.

Germ. 18. Treuerensis, vulgò **Trire**, inter Germanicas vrbes vetustissima. Hanc Aeneas Siluius 150. annis dicit Roma antiquiorem. Vrbem hanc dicitur condidisse Trebates princeps, à Semyramide expulsus de regno Babyloniæ. Hęc propter varias mutationes & temporum iniuriam intercidisset, nisi prudentissimus Iohannes & Iacobus Archipræsules restaurassent. Constantinus ille Magnus, & Helena mater, nihil prętermisere ad hanc ornandam. Long. 26. lat. 49.10. dist. 712.

Hisp 16. Toletana, vulgò **Toledo**, in regno Castellę: vbi Alphonsus 10. Hispaniarum rex 29. tabulas astronomicas fecit, circiter annum Domini, 1260. Est hic Episcopatus annui prouentus magni. Long. 9.4. lat. 39.55. dist. 774.

Gall. 16. Iurisp. Tolosana, vulgò **Tolous**, in Tolossa prouincia regni Gallię, vbi maximè floret Iurisprudentia quę hîc traditur accuratissimè, ita vt qui paucos annos hîc studuerit, non posset non eruditissimus ad suos redire. Vetus hęc est Academia & celebris, quę vt non diu post Parisiensem orta est, ita eisdem penè ornatur priuilegiis. Hîc Iurisconsulti tam diligenter suas pręlectiones continuant, vt festis diebus (pręter dominicos & qui B. Marię Virgini & Apostolis dicati sunt) vnum profitendi morem obseruent. Long. 17. lat. 43.32. dist. 586.

Germ. 19. Tubingensis, vulgò **Tubinghe**, in ducatu Wittenbergensi, extructa anno Domini, 1447. ab Euerardo Comite Wittenbergensi, alijs, anno 1477. Vixerunt hîc Iohannes Nauclerus, Cancellarius & præpositus Tubingæ, & Iohannes Reuclin, qui primus Hebręas & Græcas literas in Germaniam inuexisse creditur. Mul-

tùm

tùm valuit ad hanc Academiam promouendam consilium Willielmi Truchses vicarij Cæsareæ maiestatis in ducatu Wittenbergensi. Long. 26.23, lat. 48.38. dist. 604.

Valentina, vulgo **Valence**, prope Rhodanum fl. in ducatu Allobrogum, qui nunc Sabaudium & Delphinatum complectitur. Anno Domini, 1470. multùm floruit hæc Academia, clarissimósque in omni artium genere professores habuit. Volateranus testis est S. Vincentium Valenciæ (quæ Philosophię & sacræ Theologiæ studijs clarissima vrbs erat) sacras literas publicè docuisse. Multæ præterea in Hispanijs Academiæ esse feruntur, vt Oscinensis, Siguntinensis, Pincianensis, Valisolitana, Vescana, &c. de quibus plura scribere supersedeo, quia parua est eorum in literis diuulgata notitia. Restat tantùm de Valencia dicere, quòd regni Metropolis est & Vniuersitas clarissima. Hisp. 17.

Vallisolitana, aliâs Pinciensis, vulgó **Valladulit**, in regno Castiliæ.

Cordubæ olim Mauri egregiam scholam cum instructa Bibliotheca habuerunt, vbi Arabicæ literæ tradebantur.

Veneta, seu Venetiana, vulgò **Venice**, vrbs illustris, & Paradysus deliciarum appellatur. Sacram Theologiam, & reliquas liberales artes ex vrbe Roma, aliisque Italiæ vrbibus maiores huc intulere, quas hactenus fœliciter & splendidè profitentur. Emanuel Chrysoloras Græcas literas introduxit. Est illis singularis quædam beneuolentia & mira comitas in exteros Christianos. Vrbs condita est anno Domini 460. ab Italis qui metu Attilæ fugierunt. Inde quasi ex equo Troiano plurimi doctissimi viri prodierunt. Hermolaus Barbarus, Guarinus Veronensis, Antonius Mancinellus, Iohannes Ital. 16.

Baptista Egnatius, Cælius secundus, Petrus Bembus, Aldus Manutius, eiúsque filius Paulus, &c. Bessarion Cardinalis, Patriarcha Constantinopolitanus Bibliothecam Græcam triginta millibus nummûm aureorum emptam extruxit. Iohannes Baptista Egnatius scribit, quod is Romano filio librum reliquerit, in quo summa totius Imperij sociorum omnium fœdera, hostium vires, rationes & concilia continerentur. Hunc nos inquit in Bibliotheca nostra tanquam thesaurum seruamus, quippe in quo multa de Venetis etiam nostris Imperator ipse disserat. Est certè Bibliotheca instructiissima copiosissimáque, ex qua Leo 10. Pon. certos libros Græcorum depromi mandauit. Floruit etiam Iohannes Rauennas, quem Volateranus primum esse ait, qui eo tempore quo literæ reuixerunt, ludum in Italia aperiret, & Venetijs docuit. Antonius quoque Sabellicus in Ronoaltino Gymnasio sub Antonio Cornelio Gymnasiarcha se professum fatetur. A Carolo magno indultum est Venetis, vt proprijs legibus vterentur. Long. 34.0. lat. 45.0.

Germ. 10. Viennensis, vulgò *Vienna*, in Pannonia superiori: Austrię Metropolis. Fredericus 2. Rom. Imperator optimis artibus confirmatum atque fulcitum imperium Conrado filio relicturus, anno Domini, 1237. Viennensem Academiam ex Romana & Parisiorum Vniuersitate instituit. Quam deinde Rodolphus 4. Albertus 3. & Leopoldus duo fratres, in commodiorem locum, ad supremam vrbis Curiam transtulerũt, optimísque priuilegijs ornarunt. Duram hæc Turcæ obsidionem passa, anno Domini, 1529, non sine maximo omnium dolore euersa est. Sed Ferdinandus primus, eiúsque filius Maximilianus 2. magnis sumptibus eam instaurarunt. Multa hîc memoria dignissima, immanis Turcarum

Turcarum furor deleuit. longitudo 35.8. latitudo 98. 22.dist.924.

Visontina in Burgundia instituta ab Antonio Peronotto Mechlinensi Archiepiscopo, qui eam continuò augere non desinit, vt docti inde prodeant viri, qui Christianam Rempub.promouere & propugnare possunt. Germ.21.

Wittenbergensis in Saxonia vulgò Wittenberg, in ducatu Saxonum. Hanc Fredericus primus Saxoniæ dux elector, anno domini 1502. in Lipsensi & Tubingẽsi erexit, & alter Fredericus ita ornauit, vt ex frigida (teste Erasmo) celebris euaserit. lon.30.30.lat.51. 50.dist.657. Germ.22.

Sunt porro in Germania scholæ triuiales complures meritò recensendæ: vt in Hollandia, Dauentria, Goningia, Traiectum vulgò Mastrich Lausanna, Losen, Tigurum vulgò Zurich, Berna, Parthenopolis, Meidburg, Geneua, Altorphium, Brunsuicum, Neapolis, Casimeriana, Vlma & Augusta Sueuorum.

Habuit & Polonia Vratislauiensem Academiam, quam Vladislai Vngariæ Bohemiæ Regis & Episcopi Vratislauiensis opera atque auxilio erigere conabantur. Sed contra eam sic inualuerũt Cracouienses, quòd Iulius Pon. erigi non permisit.

Habet & Italia Academias seu scholas triuiales plures. Nec vlla ferè est in ea ciuitas insignis, quæ scholam triuialem non habet, in qua linguarum & humaniorum disciplinarum cognitio diligentissimè non tradatur: vt meritò dici posset parens & alumna literarum.

Sunt in Anglia Scholæ triuiales complures per singulas ciuitates & per singula ferè oppida: pręcipuè autem illę Aetonensis & Westmonasteriensis ab Henr. 6. Edwardo 4. & Elizabetha Principibus fundatæ, mag-

nifica certè & verè regia illustrissimorum Principum summi amoris in bonas literas argumenta, & trophæa splendididissima, omni æuo celebranda. Sunt in principe ciuitate Regia Londinensi, Paulina Coleti, & Antoniana illa. Est & Mercatorum Scissorum. Alia item apud Ecclesiam Christi, quarta Londinensium schola non vulgaris. Simul & Italicæ & Gallicæ linguæ professores sunt, qui tenellos Angliæ fructus ad Academiarum maturitatem capessendam reddunt instructiores.

IVRIS DIVINI IVDÆORVM, AC IVRIS CIVILIS ROMANORVM PARALLELA;

SIVE

Vtriusque è suis vndequaque sedibus ad verbum transcripti OCVLARIS COLLATIO:

AVTHORE

GVILIELMO VELVOD.

LVGDVNI BATAVORVM,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Franciscum Raphelengium.
cIↃ. IↃ. XCIV.